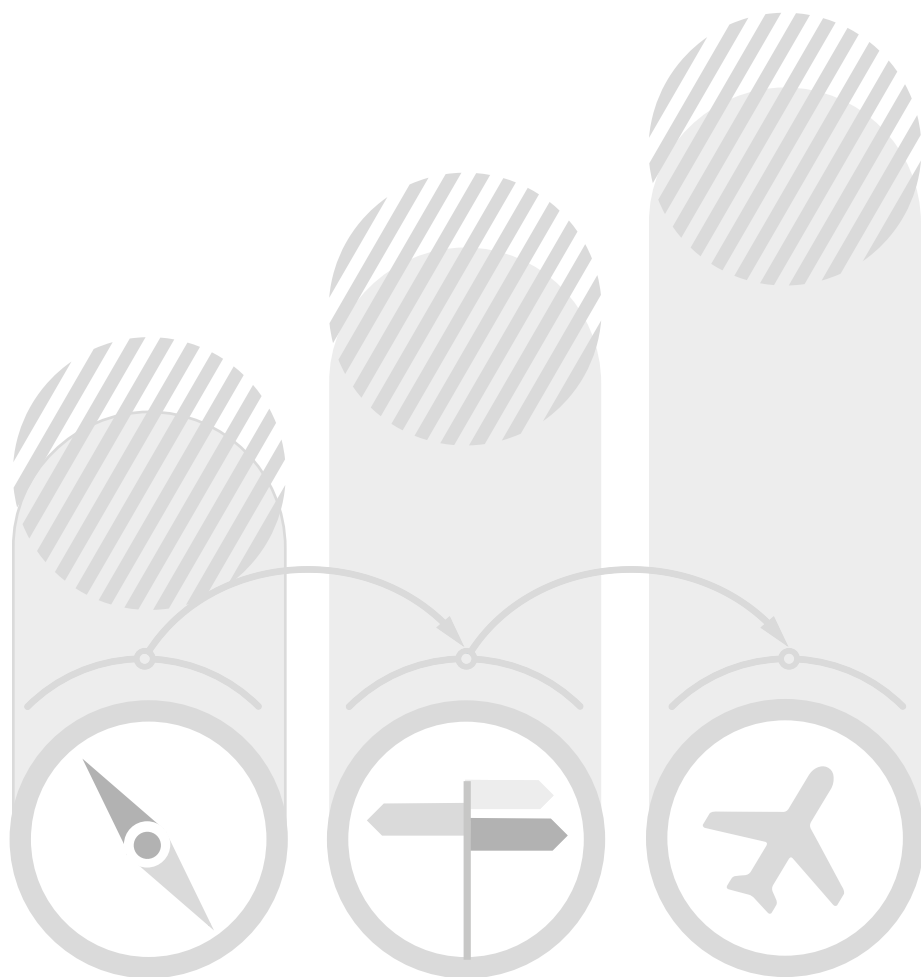

Turystyka w województwie małopolskim w 2017 r.

Kraków 2018

Tourism in Małopolskie voivodship in 2017

Turystyka w województwie małopolskim w 2017 r.

Tourism in Małopolskie voivodship in 2017

Rok XVI Year XVI

Kraków 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Krakowie, Oddział w Nowym Sączu

Statistical Office in Kraków, Branch in Nowy Sącz

Zespół autorski

Editorial team

Bogusław Bubula, Dorota Król, Monika Smoleń

Kierujący

Supervisor

Agnieszka Szlubowska

Prace redakcyjne

Editorial work

Dorota Król, Małgorzata Piwowarczyk, Tomasz Sekuła

Tłumaczenie

Translation

Marcin Łacic

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Tomasz Brzdąk

Projekt okładki

Cover design

Magdalena Koziak-Podsiadło

ISSN 1509-9938

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

<http://krakow.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu opracowanie pt. „Turystyka w województwie małopolskim w 2017 r.” przygotowane przez zespół Urzędu Statystycznego w Krakowie w serii wydawniczej Analizy Statystyczne.

Publikacja prezentuje najważniejsze informacje o turystyce, która jest jednym z ważniejszych czynników przyczyniających się do rozwoju gospodarczego w województwie małopolskim.

Nasze opracowanie zawiera opis stanu, struktury, rozmieszczenia i wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych, z uwzględnieniem charakterystyki na tle kraju i innych województw, wzbogacone o informacje opisujące środowisko geograficzne i przyrodnicze, a także walory turystyczne Małopolski. Dodatkowo prezentujemy w publikacji wybrane, podstawowe aspekty związane z turystyką biznesową w regionie.

Większość informacji w części tabelarycznej zaprezentowaliśmy w układzie: województwo, podregiony, powiaty, a podstawowe dane o bazie noclegowej – również w układzie gminnym.

Cennym uzupełnieniem danych pochodzących z badań statystycznych prezentowanych w niniejszym opracowaniu są informacje, które udostępniły nam następujące organizacje: PTTK, GOPR, TOPR, instytucje organizujące spływy rzekami Dunajec i Poprad, za co serdecznie dziękujemy.

Mam nadzieję, że publikacja i inne informacje o województwie małopolskim dostępne na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Krakowie <http://krakow.stat.gov.pl> będą dla Państwa pomocne i inspirujące.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego

w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Kraków, lipiec 2018 r.

Preface

I am pleased to present you the publication entitled "Tourism in Małopolskie voivodship in 2017" prepared by team of employees of the Statistical Office in Kraków under the series Statistical Analyses.

The publication provides the most important information on tourism, which is one of important factors contributing to economic growth of Małopolskie voivodship.

Our study includes a description of state, structure, distribution and occupancy of tourist accommodation establishments on the background of the country and other voivodships. It was also enriched with information describing geographical and nature environment as well as tourist values of Małopolska. Additionally, in the publication we present selected basic aspects connected with business tourism in our region.

Majority of information in tabular part is presented in voivodship, subregions and powiats terms. Basic data on accommodation establishments are also presented in gmina terms.

A valuable supplement to data from statistical surveys presented in this study are information that has been made available to us by the following organizations: PTTK, GOPR, TOPR, institutions organizing rafting on the Dunajec and Poprad rivers, for which we would like to thank.

I hope that both this publication and other information on Małopolskie voivodship available on the Statistical Office in Kraków website <http://krakow.stat.gov.pl> will be helpful and inspiring for you.

Director

of the Statistical Office

in Kraków

Agnieszka Szlubowska

Kraków, July 2018

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
<i>Preface</i>	<i>4</i>
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.	10
<i>Symbols. Major abbreviations</i>	<i>10</i>
Synteza	11
<i>Executive summary</i>	<i>12</i>
Rozdział 1. Ogólna charakterystyka województwa	13
<i>Chapter 1. General characteristics of the voivodship</i>	<i>13</i>
1.1. Środowisko geograficzne i warunki naturalne	13
<i>1.1. Geographical environment and natural conditions</i>	<i>13</i>
1.2. Środowisko przyrodnicze i jego ochrona	14
<i>1.2. Natural environment and its protection</i>	<i>14</i>
1.3. Walory turystyczne województwa i ich wykorzystanie.	15
<i>1.3. Tourist values of the voivodship and their use.</i>	<i>15</i>
Rozdział 2. Turystyka w województwie małopolskim na tle kraju i innych województw.	20
<i>Chapter 2. Tourism in Małopolskie voivodship against a background of the country and other voivodships.</i>	<i>20</i>
Rozdział 3. Baza turystycznych obiektów noclegowych	26
<i>Chapter 3. Tourist accommodation establishments</i>	<i>26</i>
Rozdział 4. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych	32
<i>Chapter 4. Utilisation of tourist accommodation establishments</i>	<i>32</i>
Rozdział 5. Turyści według miejsca stałego zamieszkania	38
<i>Chapter 5. Tourists by place of permanent residence</i>	<i>38</i>
Rozdział 6. Turystyka w województwie małopolskim w przekroju powiatowym	42
<i>Chapter 6. Tourism in Małopolskie voivodship by powiats.</i>	<i>42</i>
Rozdział 7. Turystyka biznesowa	50
<i>Chapter 7. Business tourism</i>	<i>50</i>
7.1. Informacje wstępne	50
<i>7.1. Preliminary information</i>	<i>50</i>
7.2. Zaplecze noclegowe dla turystów biznesowych.	51
<i>7.2. Accommodation facilities for business tourists</i>	<i>51</i>
7.3. Kraków – centrum turystyki biznesowej	53
<i>7.3. Kraków – the centre of business tourism</i>	<i>53</i>
Uwagi metodologiczne.	56
Źródła i zakres danych	56
Objaśnienia podstawowych pojęć	56
Pozostałe uwagi	59
<i>Methodological notes.</i>	<i>60</i>
<i>Source and scope of data</i>	<i>60</i>
<i>Main definitions</i>	<i>60</i>
<i>Other notes</i>	<i>63</i>

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej według województw w 2017 r.	20
Table 1. Basic data on tourist accommodation establishments by voivodships in 2017	20
Tablica 2. Podstawowe dane o wykorzystaniu turystycznej bazy noclegowej według województw w 2017 r.	21
Table 2. Basic data on occupancy of tourist accommodation establishments by voivodships in 2017	21
Tablica 3. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów obiektów w 2017 r.	26
Table 3. Tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017	26
Tablica 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów w 2017 r.	27
Table 4. Bed places in tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017	27
Tablica 5. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	32
Table 5. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2017	32
Tablica 6. Udzielone noclegi i średni czas pobytu w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.	34
Table 6. Overnight stays and average length of stay in tourist accommodation establishments in 2017	34
Tablica 7. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według powiatów w 2017 r.	44
Table 7. Tourist accommodation establishments and bed places by powiats in 2017	44
Tablica 8. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych według powiatów w 2017 r.	45
Table 8. Occupancy of tourist accommodation establishments by powiats in 2017	45
Tablica 9. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych w wybrane zaplecze konferencyjne w 2017 r.	52
Table 9. Tourist accommodation establishments equipped with selected conference infrastructure in 2017	52

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej Charvata według województw w 2017 r.	22
Chart 1. Density of accommodation facilities (Charvat's rate) by voivodships in 2017	22
Wykres 2. Wskaźnik funkcji turystycznej Deferta według województw w 2017 r.	23
Chart 2. Tourist function rate (Defert's rate) by voivodships in 2017.	23
Wykres 3. Wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a i Deferta według województw w 2017 r.	23
Chart 3. Tourist function rate (Baretje's and Defert's rate) by voivodships in 2017	23
Wykres 4. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego Schneidera według województw w 2017 r.	24
Chart 4. Tourist traffic intensity (Schneider's rate) by voivodships in 2017.	24
Wykres 5. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego Charvata według województw w 2017 r.	24
Chart 5. Tourist traffic intensity (Charvat's rate) by voivodships in 2017	24

Wykres 6.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych według województw w 2017 r.	25
Chart 6.	<i>Occupancy rate of bed places by voivodships in 2017</i>	<i>25</i>
Wykres 7.	Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów według województw w 2017 r.	25
Chart 7.	<i>Share of foreign tourists in the total number of tourists by voivodships in 2017</i>	<i>25</i>
Wykres 8.	Struktura hoteli według kategorii obiektów w 2017 r.	29
Chart 8.	<i>Structure of hotels by categories in 2017</i>	<i>29</i>
Wykres 9.	Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r..	30
Chart 9.	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments in 2017</i>	<i>30</i>
Wykres 10.	Udział obiektów posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r.	30
Chart 10.	<i>Share of facilities for physically disabled persons in the total number of tourist accommodation establishments in 2017</i>	<i>30</i>
Wykres 11.	Udział obiektów posiadających wybrane zaplecze sportowo-rekreacyjne i rehabilitacyjne w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r.	31
Chart 11.	<i>Share of facilities possessing selected sports and leisure and rehabilitation infrastructure in the total number of tourist accommodation establishments in 2017</i>	<i>31</i>
Wykres 12.	Struktura korzystających z noclegów i udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy w 2017 r..	35
Chart 12.	<i>Structure of tourists accommodated and overnight stays in tourist accommodation establishments by months in 2017</i>	<i>35</i>
Wykres 13.	Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych według miesięcy w 2017 r.	35
Chart 13.	<i>Occupancy rate of tourist accommodation establishments by months in 2017</i>	<i>35</i>
Wykres 14.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów w 2017 r..	36
Chart 14.	<i>Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017</i>	<i>36</i>
Wykres 15.	Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów i miesięcy w 2017 r.	37
Chart 15.	<i>Occupancy rate of rooms in hotel facilities by type of facilities and months in 2017</i>	<i>37</i>
Wykres 16.	Struktura korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według miejsca stałego zamieszkania turystów w 2017 r.	39
Chart 16.	<i>Structure of tourists accommodated in tourist accommodation establishments by place of permanent residence of tourists in 2017</i>	<i>39</i>
Wykres 17.	Średni czas pobytu turystów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r..	40
Chart 17.	<i>Average length of stay of tourists in tourist accommodation establishments in 2017</i>	<i>40</i>
Wykres 18.	Turyści zagraniczni z Europy korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według miejsca stałego zamieszkania w 2017 r..	41
Chart 18.	<i>Foreign tourists from Europe accommodated in tourist accommodation establishments by place of permanent residence in 2017</i>	<i>41</i>
Wykres 19.	Struktura korzystających z noclegów i udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w Krakowie i w województwie małopolskim według miesięcy w 2017 r.	42
Chart 19.	<i>Structure of tourists accommodated and overnight stays in tourist accommodation establishments in Kraków and in Małopolskie voivodship by months in 2017</i>	<i>42</i>
Wykres 20.	Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych w Krakowie według miesięcy w 2017 r.	43
Chart 20.	<i>Occupancy rate of tourist accommodation establishments in Kraków by months in 2017</i>	<i>43</i>

Wykres 21.	Struktura turystycznych obiektów i miejsc noclegowych według powiatów w 2017 r. . . .	45
Chart 21.	<i>Structure of tourist accommodation establishments and bed places by powiats in 2017</i>	<i>45</i>
Wykres 22.	Struktura korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według powiatów w 2017 r.	46
Chart 22.	<i>Structure of tourists accommodated in tourist accommodation establishments by powiats in 2017</i>	<i>46</i>
Wykres 23.	Struktura liczby miejsc w salach konferencyjnych według rodzajów obiektów w 2017 r.	51
Chart 23.	<i>Structure of the number of places in conference rooms by type of facilities in 2017</i>	<i>51</i>
Wykres 24.	Imprezy przemysłu spotkań zorganizowane w Krakowie według branż w 2016 r.	54
Chart 24.	<i>Events of the meetings industry organized in Kraków by sectors in 2016</i>	<i>54</i>
Wykres 25.	Struktura imprez przemysłu spotkań zorganizowanych w Krakowie według miejsca organizacji w 2016 r.	55
Chart 25.	<i>Structure of events of the meetings industry organized in Kraków by venue in 2016</i>	<i>55</i>

Spis map

List of maps

	Str. Page	
Mapa 1.	Średnia liczba miejsc noclegowych na 1 turystyczny obiekt noclegowy według powiatów w 2017 r.	47
Map 1.	<i>Average number of bed places per tourist accommodation establishment by powiats in 2017</i>	<i>47</i>
Mapa 2.	Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej według powiatów w 2017 r.	47
Map 2.	<i>Rate of accommodation facilities development by powiats in 2017.</i>	<i>47</i>
Mapa 3.	Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej według powiatów w 2017 r.	48
Map 3.	<i>Rate of accommodation capacity utilization by powiats in 2017</i>	<i>48</i>
Mapa 4.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych według powiatów w 2017 r.	48
Map 4.	<i>Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments by powiats in 2017</i>	<i>48</i>
Mapa 5.	Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według powiatów w 2017 r.	49
Map 5.	<i>Share of foreign tourists in total number of tourists accommodated in tourist accommodation establishments by powiats in 2017</i>	<i>49</i>

Spis rysunków

List of drawings

	Str. Page	
Rysunek 1.	Podział fizycznogeograficzny województwa małopolskiego.	14
Drawing 1.	<i>Physical geographical division of the Małopolskie voivodship</i>	<i>14</i>
Rysunek 2.	Rozmieszczenie parków narodowych oraz parków krajobrazowych w województwie małopolskim	15
Drawing 2.	<i>Distribution of national parks and landscape parks in Małopolskie voivodship</i>	<i>15</i>

Rysunek 3. Rozmieszczenie szczytów „Korony Gór Polski” na terenie województwa małopolskiego	16
<i>Drawing 3. Distribution of peaks of „Crown of Polish Mountains” in Małopolskie voivodship</i>	<i>16</i>
Rysunek 4. Wybrane szlaki pielgrzymkowe w województwie małopolskim	17
<i>Drawing 4. Selected pilgrim trails in Małopolskie voivodship</i>	<i>17</i>
Rysunek 5. Szlaki i ścieżki rowerowe w województwie małopolskim	18
<i>Drawing 5. Bicycle routes and trails in Małopolskie voivodship</i>	<i>18</i>

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Znak ×	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable due to the layout of a table.</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	used in figures represents the decimal point.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
ha	hektar <i>hectare</i>
km ²	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
kat. <i>cat.</i>	kategoria <i>category</i>
p. proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>
n.p.m.	nad poziomem morza <i>above the sea level</i>

Synteza

Województwo małopolskie jest jednym z najatrakcyjniejszych i najchętniej odwiedzanych regionów turystycznych w Polsce. To ogromne zainteresowanie turystów krajowych i zagranicznych Małopolska zawdzięcza unikatowemu dziedzictwu kulturowemu, wyjątkowym warunkom krajobrazowym i przyrodniczym, ale również różnorodnej i konkurencyjnej ofercie usługowej w obszarze turystyki. W końcu lipca 2017 r. województwo małopolskie zajmowało 3 miejsce wśród innych województw pod względem liczby miejsc noclegowych, a 1 miejsce w kraju pod względem liczby miejsc wyłącznie całorocznych. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej, odzwierciedlający relację miejsc noclegowych do powierzchni, wyniósł 6,5 i był wyższy o 4,0 niż średnio w kraju. Liczba osób korzystających z noclegów w Małopolsce oraz liczba udzielonych noclegów dała województwu w każdej z tych kategorii wysoką 2 pozycję w kraju. Zarówno stopień wykorzystania miejsc noclegowych jak i stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych były wyższe niż średnio w kraju. W województwie małopolskim od lat utrzymuje się wysoki udział turystów zagranicznych. W 2017 r. co 5 obcokrajowców przybywający do Polski skorzystał z zakwaterowania w obiekcie zlokalizowanym w województwie małopolskim. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym ulokowała województwo na 1 miejscu w kraju.

W 2017 r. (według stanu w dniu 31 VII) w województwie małopolskim obserwacją objęto 1,5 tys. turystycznych obiektów noclegowych, w których do dyspozycji gości dostępnych było 99,4 tys. miejsc noclegowych. Pokoje gościnne i kwatery prywatne, które stanowiły 30,4% obiektów noclegowych w województwie, posiadały 13,1% miejsc noclegowych, natomiast hotele, które stanowiły 23,9% obiektów dysponowały 42,2% miejsc.

Z noclegów we wszystkich obiektach noclegowych skorzystało łącznie 4,9 mln osób, w tym 1,5 mln turystów zagranicznych. Ponad 65% osób wybrało nocleg w hotelach (58,5% turystów krajowych i 80,6% obcokrajowców). Liczba udzielonych noclegów wyniosła 13,2 mln (w tym 3,6 mln turystom zagranicznym).

Rok 2017 był kolejnym rokiem rosnącego znaczenia turystyki w województwie małopolskim. Ogólna liczba miejsc noclegowych zwiększyła się o 4,1% w porównaniu z poprzednim rokiem. Liczba turystów wzrosła o 7,1%, przy czym turystów krajowych było więcej o 7,5%, a zagranicznych – o 6,0%. We wszystkich turystycznych obiektach noclegowych w ciągu roku udzielono o 6,6% więcej noclegów. W przypadku turystów zagranicznych wzrost wyniósł 6,8% i był o 0,3 p. proc. wyższy niż dotyczący gości krajowych. W obiektach hotelowych wynajęto o 8,5% więcej pokoi (turystom krajowym – o 9,9%, a zagranicznym – o 6,5%). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wzrósł o 1,4 p. proc. i ukształtował się na poziomie 40,8%, a wykorzystanie pokoi wynoszące 55,2% zwiększyło się o 0,9 p. proc.

Najatrakcyjniejszym turystycznie miejscem jest Kraków. Tu koncentruje się najbardziej rozbudowana infrastruktura turystyczna. W 2017 r. w Krakowie znajdowało się ponad 30% miejsc noclegowych województwa, z których ponad 72% było w hotelach. W Krakowie zatrzymało się prawie 49% ogólnej liczby turystów przybyłych do województwa, a w przypadku turystów zagranicznych udział ten przekroczył 81%.

Do województwa małopolskiego chętnie przybywają osoby podróżujące w celach biznesowych. Kraków jest jednym z ważniejszych miejsc, gdzie rozwija się biznesowa turystyka grupowa czyli przemysł spotkań. Miasto oferuje dobrą dostępność komunikacyjną, nowoczesną bazę kongresowo-konferencyjną i ofertę noclegową o wysokim standardzie. Kraków jest również znaczącym ośrodkiem akademickim, ważnym centrum naukowym i kulturowym w Polsce i na świecie.

Executive summary

Małopolskie voivodship is one of the most attractive and most visited tourist regions in Poland. Such huge interest of domestic and foreign tourists Małopolska owes to unique culture heritage, exceptional landscape and nature conditions as well as various and competitive tourist offer. At the end of July 2017 Małopolskie voivodship occupied 3rd place among other voivodships as regards the number of bed places as well as 1st place as regards only year-round bed places. Accommodation density indicator which reflects relation of bed places to the area was 6.5 and was higher by 4.0 than average in the country. Małopolskie voivodship was also occupied 2nd place in the country as regards the number of tourists accommodated and night stays. Both occupancy rate of bed places and occupancy rate of rooms was higher than average in the country. A high percentage of foreign tourists has been in Małopolskie voivodship for years. In 2017 every 5th foreigner visiting Poland was accommodated in facilities located in Małopolskie voivodship. The number of foreign tourists overnight stays has located the voivodship on the 1st place in the country.

In 2017 (as of 31 July) in Małopolskie voivodship the observation covered 1.5 thous. tourist accommodation establishments, in which there were 99.4 thous. bed places available to guests. Rooms for rent and guest rooms which constituted 30.4% of accommodation facilities in the voivodship, possessed 13.1% of bed places, whereas hotels which constituted 23.9% of facilities possessed 42.2% bed places.

There were 4.9 mln people, of which 1.5 mln foreign tourists accommodated in all accommodation establishments. More than 65% chose their overnight stay in hotels (58.5% of domestic tourists and 80.6% of foreigners). The number of overnight stays was 13.2 mln (of which 3.6 mln of foreign tourists).

The year 2017 was another one of growing importance of tourism in the Małopolskie voivodship. The total number of bed places was 4.1% higher in comparison with a previous year. The number of tourists increased by 7.1%, while domestic tourists were more by 7.5% and foreign tourists – more by 6.0%. The number of overnight stays in all tourist accommodation establishments was higher by 6.6% during the year. The number of foreign tourists overnight stays increased by 6.8% and was bigger by 0.3 pp than in case of domestic guests. The number of rented rooms in hotel facilities grew by 8.5% (for domestic tourists – by 9.9%, for foreign tourists – by 6.5%). Occupancy rate of bed places increased by 1.4 pp and shaped at a level of 40.8%, whereas occupancy of rooms augmented by 0.9 pp to 55.2%.

Kraków is the most attractive tourist destination. The most-developed tourist infrastructure concentrates here. In 2017 over 30% of bed places of the voivodship were in Kraków (of which 72% were in hotels). Nearly 49% of the total number of tourists who came to the voivodship stopped in Kraków, and in the case of foreign tourists, this share exceeded 81%.

People travelling for business purposes are eager to come to Małopolskie voivodship. Kraków is one of the most important places where business group tourism is developing, that is, the meetings industry. The city offers good transport accessibility, a modern congress and conference base and a high standard accommodation. Krakow is also a significant academic center, an important scientific and cultural center in Poland and in the world.

Rozdział 1

Chapter 1

Ogólna charakterystyka województwa¹

General characteristics of the voivodship

1.1. Środowisko geograficzne i warunki naturalne

1.1. Geographical environment and natural conditions

Województwo małopolskie leży w południowej części Polski. W dniu 1 stycznia 2017 r. zajmowało obszar 15,2 tys. km² (4,9% powierzchni kraju) i było jednym z najmniejszych województw w Polsce (12 pozycja). Od zachodu graniczy z województwem śląskim (długość granicy 291 km), od północy – z województwem świętokrzyskim (185 km), od wschodu – z województwem podkarpackim (187 km), a południowa granica województwa jest granicą państwową ze Słowacją (319 km).

Ze względu na podział fizycznogeograficzny na terytorium Polski występują 3 obszary (megaregiony): „Pozaalpejska Europa Środkowa”, „Karpaty, Podkarpacie i Nizina Panońska” oraz „Niż Wschodnioeuropejski”. Przez województwo, doliną Wisły, przebiega granica 2 wielkich obszarów Europy: „Pozaalpejska Europa Środkowa” oraz „Karpaty, Podkarpacie i Nizina Panońska” – wskutek czego województwo małopolskie położone jest w obszarze 2 prowincji fizycznogeograficznych: „Wyżyny Polskie” oraz „Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem”. W regionalizacji fizycznogeograficznej Polski wśród Wyżyn Polskich wyróżnia się 2 podprowincje: Wyżynę Śląsko-Krakowską oraz Wyżynę Małopolską, a wśród Karpat – 3 podprowincje: Północne Podkarpacie, Zewnętrzne Karpaty Zachodnie i Centralne Karpaty Zachodnie. Podprowincje dzielą się na makroregiony i mikroregiony.

Najniższym punktem województwa jest Wisła koło Słupca (158 m n.p.m.), zaś najwyżej położonym jest równocześnie najwyższy punkt Polski – Rysy (2499 m n.p.m.). Położenie geograficzne województwa powoduje, że – jako jedno z nielicznych województw w Polsce – posiada urozmaicone warunki naturalne i ukształtowanie terenu począwszy od nizin aż po wysokie góry. Przy czym większość obszaru leży powyżej 200 m n.p.m. (ponad 90% powierzchni województwa), a góry (obszar powyżej 500 m n.p.m.) stanowią prawie 1/3 obszaru.

¹ Jerzy Kondracki, Geografia regionalna Polski, Warszawa 2001; Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego Małopolska w zdrowej atmosferze, Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r., Województwo małopolskie 2017, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2017; Małopolska. Parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты przyrody, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2017. Raport o stanie środowiska województwa małopolskiego w 2016 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Kraków 2017, Wydawnictwa Województwa Małopolskiego: <https://www.malopolska.pl/publikacje/turystyka>; Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce, <http://www.drewniana.malopolska.pl>, strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, www.nid.pl/pl; Małopolski Instytut Kultury, <http://szlakimalopolski.mik.krakow.pl/szlaki>.

Rysunek 1. Podział fizycznogeograficzny województwa małopolskiego
Drawing 1. Physical geographical division of the Małopolskie voivodship

Źródło: opracowano na podstawie publikacji Jerzy Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2001.
 Source: elaborated on the basis of the publication *Geografia regionalna Polski* by Jerzy Kondracki, Warsaw 2001.

1.2. Środowisko przyrodnicze i jego ochrona

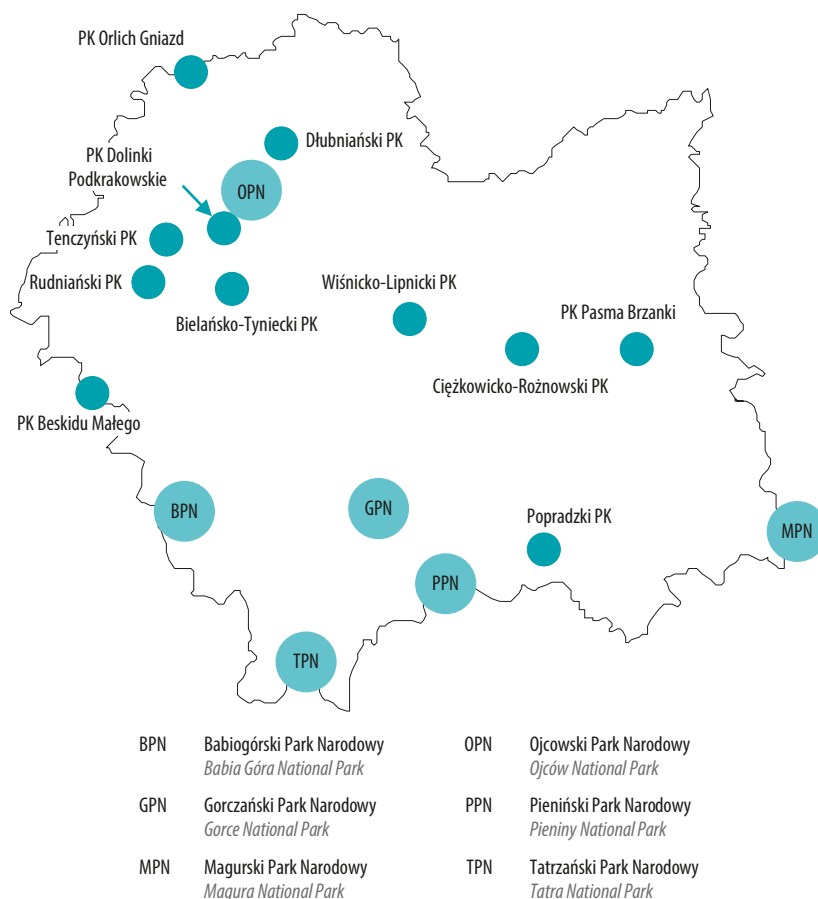
1.2. Natural environment and its protection

Urozmaicone warunki naturalne (geologiczne, hydrologiczne, klimatyczne) powodują, że duża część województwa to obszary cenne lub bardzo cenne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym, cechujące się dużą różnorodnością biologiczną oraz cennymi i rzadkimi okazami fauny i flory. W 2016 r. ponad połowę powierzchni województwa (804,4 tys. ha, tj. 53,0%) stanowiły obszary prawnie chronione (7,9% powierzchni chronionej w Polsce). Dominowały obszary chronionego krajobrazu (10 obszarów, ponad 71% całości obszarów chronionych, prawie 38% powierzchni województwa) oraz parki krajobrazowe (na terenie województwa utworzonych zostało 11 parków krajobrazowych, które swoim zakresem działania obejmowały prawie 12% powierzchni województwa). W województwie utworzonych zostało także 88 Obszarów Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 (obejmujących ponad 10% powierzchni województwa).

Najwyższą formą ochrony unikatowej przyrody, w skali Polski, są parki narodowe – w województwie małopolskim jest ich 6 (najwięcej w Polsce), 5 położonych w całości: Babiogórski, Gorczański, Ojcowski, Pieniński i Tatrzański oraz 1 fragment Magurskiego Parku Narodowego (siedziba znajduje się w województwie podkarpackim). Parki narodowe Babiogórski i Tatrzański są wpisane na światową listę rezerwatów biosfery UNESCO. Parki narodowe łącznie obejmują 2,5% powierzchni województwa. Przyroda województwa jest chroniona także w 85 rezerwatach. W województwie ustanowiono również 2,2 tys. pomników przyrody.

Rysunek 2. Rozmieszczenie parków narodowych oraz parków krajobrazowych w województwie małopolskim

Drawing 2. Distribution of national parks and landscape parks in Małopolskie voivodship

1.3. Walory turystyczne województwa i ich wykorzystanie

1.3. Tourist values of the voivodship and their use

Warunki krajobrazowe i przyrodnicze powodują, że województwo małopolskie jest jednym z ważniejszych regionów turystycznych w Polsce. Ukształtowanie terenu sprzyja rozwojowi sieci pieszych szlaków turystycznych. Coraz bardziej popularne staje się wędrowanie szlakami długodystansowymi; przez województwo przebiegają najważniejsze, długodystansowe szlaki polskich Karpat, jak np.: Główny Szlak Beskidzki (prowadzący z Ustronia do Wołosatego w Bieszczadach), Szlak Karpacki (z Rzeszowa Białej do Grybowa), Mały Szlak Beskidzki (z Bielska Białej Straconki na Luboń Wielki), czy też jeden z dłuższych szlaków w całości położony na terenie województwa – z Tarnowa na Wielki Rogacz (184 km długości). Łącznie w województwie małopolskim jest wyznakowanych ponad 3,4 tys. km szlaków pieszych górskich (w ewidencji PTTK). Innym ważnym szlakiem turystycznym, położonym poza Karpatami, jest szlak Orlich Gniazd przebiegający przez Jurę Krakowsko-Częstochowską. Niektóre górskie szlaki piesze są jednymi z najczęściej uczęszczanych w Polsce, w ciągu roku wędruje nimi od kilkudziesięciu po kilkaset tysięcy osób (np. szlaki w Tatrach, szlak na Trzy Korony w Pieninach, szlaki na Babią Górę).

Szlakiem turystycznym jest wytyczona i oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) wyposażona w urządzenia i znaki informacyjne trasa wędrówki zapewniająca bezpieczne jej przebycie turyście o przeciętnym poziomie umiejętności i doświadczeniu bez względu na porę roku i poza ekstremalnymi warunkami pogodowymi.

Źródło: instrukcja znakowania szlaków turystycznych zatwierdzona Uchwałą nr 33A /XVIII/2014 Prezydium Zarządu Głównego PTTK z 7 listopada 2014 r. w sprawie Instrukcji znakowania szlaków turystycznych.

Wśród miłośników pieszych wędrówek górskich popularne jest zdobywanie tzw. turystycznej Korony Gór Polski, czyli najwyższych szczytów poszczególnych grup górskich w Polsce. Na terenie Polski określono 28 takich szczytów: 16 w Sudetach, 11 w Karpatach oraz 1 w Górach Świętokrzyskich. Spośród 11 szczytów leżących w Karpatach, na terenie województwa małopolskiego położonych jest 8. Są to: Rysy w Tatrach, Babia Góra w Beskidzie Żywieckim, Turbacz w Gorcach, Radziejowa w Beskidzie Sądeckim, Mogielica w Beskidzie Wyspowym, Wysokie Skałki w Pieninach, Lackowa w Beskidzie Niskim, Lubomir w Beskidzie Makowskim.

Rysunek 3. Rozmieszczenie szczytów „Korony Gór Polski” na terenie województwa małopolskiego
Drawing 3. Distribution of peaks of “Crown of Polish Mountains” in Małopolskie voivodship

Oprócz „Korony Gór Polski” powstało wiele podobnych pomysłów, jak „Korona Tatr”, „Korona Beskidu Sądeckiego” itd. Wszystkie te inicjatywy wpływają na rozwój pieszego ruchu turystycznego w województwie małopolskim.

Uzupełnieniem szlaków turystycznych pieszych są ścieżki edukacyjne (dydaktyczne, przyrodnicze, historyczne, leśne) mające udostępniać turystom miejsca szczególnie atrakcyjne pod względem przyrodniczym lub historycznym. Są one oznakowane specjalnymi znakami oraz tablicami z opisami. Na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego wyznakowanych zostało 10 takich ścieżek, na terenie Babiogórskiego PN – 9, w Ojcowskim PN – 7, a w Magurskim PN – 4. Ścieżki edukacyjne są wyznakowane także na terenach parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody lub innych terenach, atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, krajobrazowym lub historycznym.

W województwie małopolskim istnieją szlaki piesze dla turystów wybierających turystykę pielgrzymkową. Do najważniejszych należą Szlak Maryjny oraz Drogi Świętego Jakuba.

Rysunek 4. Wybrane szlaki pielgrzymkowe w województwie małopolskim
Drawing 4. Selected pilgrim trails in Małopolskie voivodship

Źródło: opracowano na podstawie stron internetowych: www.pielgrzymkaindywidualna.pl/, www.caminogalicja.pl/malopolska-droga.html, www.szlak.maryjny.pl.

Source: elaborated on the basis of Internet websites: www.pielgrzymkaindywidualna.pl/, www.caminogalicja.pl/malopolskadroga.html, www.szlak.maryjny.pl.

Szlak Maryjny jest częścią Międzynarodowej Trasy Pielgrzymkowej, łączącej dwa, największe w Europie Środkowej, sanktuaria maryjne – w Mariazell w Austrii oraz w Częstochowie. Przebiega przez Czechy i Słowację, a w Polsce ma długość ok. 330 km i został poprowadzony przez województwo małopolskie i śląskie. Idea szlaku zakłada połączenie wędrówki, między poszczególnymi małopolskimi i śląskimi sanktuariami, ze zwiedzaniem różnych atrakcji turystycznych: muzeów, ruin, obiektów przyrodniczych itp.

Szlaki Św. Jakuba (nazywane także Drogami Św. Jakuba) biegną z różnych krajów europejskich do sanktuarium w Santiago de Compostella i są znane pod wspólną nazwą Camino de Santiago. W województwie małopolskim zostały wyznakowane 3 takie szlaki: Szlak Św. Jakuba Via Regia, Małopolska Droga Św. Jakuba oraz Beskidzka Droga Św. Jakuba. Szlaki są oznakowane charakterystycznymi znakami, tzw. muszlami św. Jakuba, oraz połączone z innymi europejskimi drogami tego typu.

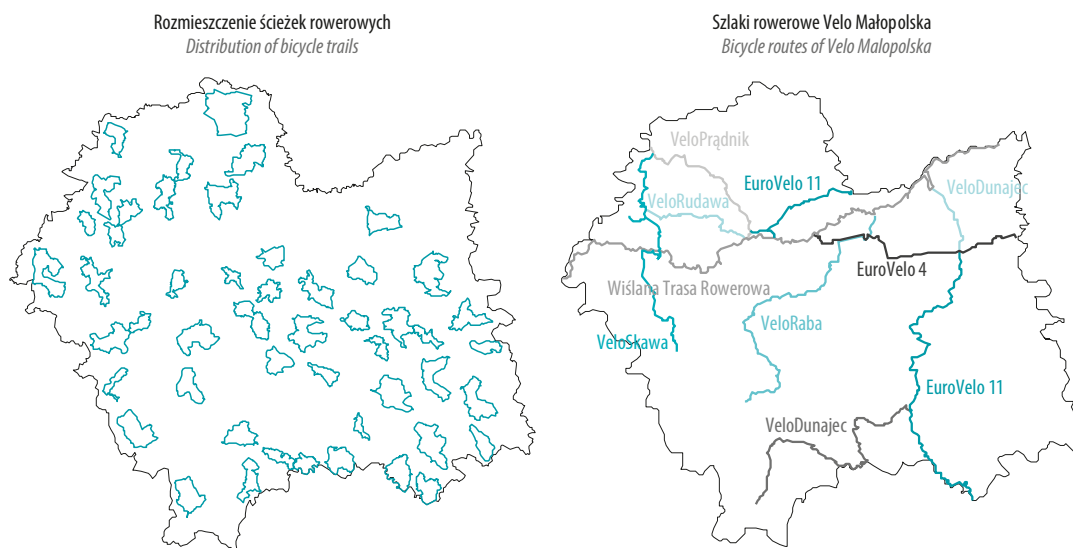
Innymi szlakami są tzw. szlaki papieskie. Wśród nich jednym z najważniejszych jest Małopolski Szlak Papieski. Został on wyznakowany po turystycznych szlakach pieszych charakterystycznymi żółtymi znakami. Szlak składa się z trasy głównej (liczącej 231 km, przebiegającej z Kalwarii Zebrzydowskiej do Starego Sącza) oraz z 10 wariantów (o łącznej długości 394 km). Szlak ten, mający łączyć cechy turystyki kulturowej, religijnej i pieszej, poprowadzono po szlakach, którymi wędrował ks. Karol Wojtyła, późniejszy papież Jan Paweł II, i do miejsc z nim związanych.

Turyści preferujący turystykę aktywną lub sportową znajdują możliwości do jej uprawiania na terenie województwa małopolskiego. Ze względu na ukształtowanie terenu w województwie istnieją bardzo dobre warunki do uprawiania sportów zimowych, przede wszystkim narciarstwa. W województwie jest zlokalizowanych ponad 50 mniejszych lub większych stacji i ośrodków narciarskich, oferujących możli-

wość uprawiania narciarstwa zjazdowego lub biegowego. Dla udostępnienia do zwiedzania w okresie zimowym obszarów górskich w województwie małopolskim oznakowanych zostało 284,0 km szlaków narciarskich (w ewidencji PTTK). Częściowo pokrywają się ze szlakami pieszymi, ale ich przebieg przede wszystkim jest dostosowany dla potrzeb turystyki narciarskiej.

W województwie małopolskim zostało oznakowanych kilkaset krótszych lub dłuższych ścieżek (tras, szlaków) rowerowych, wśród których warto wspomnieć o budowanej trasie wokół Tatr („Historyczno-kulturowo-przyrodniczy Szlak wokół Tatr”, długości ok. 180 km). Innym dużym projektem jest realizowany od kilku lat projekt VeloMałopolska – docelowo ma to być zintegrowana sieć tras rowerowych (o łącznej długości ok. 1000 km), wśród których są m.in. Wiślana Trasa Rowerowa, trasy wzdłuż Dunajca, Raby itd. W województwie istnieje także kilkadziesiąt innych tras i ścieżek rowerowych oznakowanych przez samorząd wojewódzki, powiatowy lub gminny, o łącznej długości 2,2 tys. km.

Rysunek 5. Szlaki i ścieżki rowerowe w województwie małopolskim
Drawing 5. *Bicycle routes and trails in Małopolskie voivodship*

Źródło: opracowano na podstawie strony internetowej miip.geomalopolska.pl/mapa/turystyka_rowerowa.html.
Source: elaborated on the basis of Internet website miip.geomalopolska.pl/mapa/turystyka_rowerowa.html.

W województwie małopolskim liczne są tzw. kulturowe szlaki tematyczne. Zostało ich wytyczonych kilkanaście, są oznakowane odrębnymi tablicami informacyjnymi. Mają one charakter promocyjny, ale również edukacyjny. Umożliwiają turystom i odwiedzającym poznanie różnorodnych, nie zawsze wystarczająco rozpropagowanych, atrakcji turystycznych położonych na terenie województwa, zapoznanie z historią oraz z bogactwem szeroko pojętej kultury.

Wśród szlaków tematycznych jednym z bardziej znanych jest Małopolski Szlak Architektury Drewnianej. Szlak ten jest częścią większej całości obejmującej kilka województw południowej Polski. W województwie małopolskim szlak podzielony został na 4 trasy samochodowe (Kraków i okolice, Nowy Sącz i Gorlice, Orawa, Podhale, Spisz i Pieniny oraz Tarnów i okolice) o łącznej długości ok. 1500 km. Obejmuje 255 najcenniejszych zabytkowych obiektów drewnianych, w tym 125 kościołów oraz 49 cerkwi. Wśród nich jest 8 obiektów umieszczonych na światowej liście dziedzictwa kulturowego UNESCO: 4 kościoły (Binarowa, Dębno, Lipnica Murowana, Sękowa) oraz 4 cerkwie (Brunary, Kwiaton, Owczary, Powroźnik). Część z tych obiektów jest bezpłatnie udostępniona zwiedzającym (głównie w okresie wakacyjnym). Dodatkową atrakcją szlaku jest, realizowany corocznie, od ponad 10 lat, cykl koncertów muzycznych „Muzyka zaklęta w drewnie”. Koncerty każdorazowo odbywają się w innym obiekcie szlaku, wstęp jest bezpłatny.

Wśród pozostałych szlaków tematycznych warto wymienić szlaki związane z zabytkami kultury:

- „Szlak Romański (Małopolska Romańska)” – został oznakowany do najstarszych zachowanych zabytków sztuki i architektury romańskiej. Na terenie województwa jest 18 obiektów, są to jedne z najstarszych kościołów w Polsce (m.in. w Krakowie, Dziekanowicach, Mogile, Tropiu, Tyńcu);
- „Południowo-zachodni Szlak Cysterski” – w Małopolsce obejmuje 8 obiektów związanych z zakonem cystersów. Szlak łączy obiekty cysterskie i pocysterskie, w większości obiekty najwyższej klasy – perły architektury, głównie barokowej;
- „Małopolska Trasa UNESCO” – obejmuje 12 obiektów / miejsc wpisanych na światową listę dziedzictwa kulturowego UNESCO. Są to 4 kościoły i 4 cerkwie (znajdujące się także na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej), ale także kopalnie soli w Bochni i w Wieliczce, zabytkowe centrum miasta w Krakowie oraz zespół zabudowań pielgrzymkowych w Kalwarii Zebrzydowskiej.

Innymi szlakami są: „Szlak Gotycki”, „Szlak Cerkwi Łemkowskich”, trasa „Śladami Żydów Małopolskich”, „Szlak Cmentarzy I Wojny Światowej” (obejmuje 58 obiektów), „Małopolski Szlak Techniki”, „Turystyczny Szlak Kolejowy przez Karpaty”, „Szlak Rzemiosła”, „Małopolski Szlak Owocowy”, „Szlak Oscypkowy”, „Szlak Śliwkowy”, „Małopolski Szlak Winny” oraz wiele innych tego typu szlaków, w tym także wiele lokalnych szlaków kulturowych.

Ofertę turystyki kulturowej dla turystów przyjeżdżających do województwa małopolskiego uzupełniają muzea. W końcu grudnia 2017 r. w województwie funkcjonowały 132 muzea (wraz z oddziałami), co stanowiło 13,9% wszystkich muzeów w Polsce. W 2017 r. muzea te zwiedziło 10,7 mln osób. Wskaźnik zwiedzających muzea i oddziały na 10 tys. ludności był największy w Polsce i wyniósł ponad 3-krotnie więcej niż średnio w kraju.

Na terenie województwa usytuowanych było 5,3 tys. obiektów zabytkowych (7,4% wszystkich obiektów wpisanych na listę zabytków w Polsce), a także 8 narodowych Pomników Historii: kopalnia soli w Bochni i w Wieliczce, krajobrazowy zespół manierystycznego parku pielgrzymkowego w Kalwarii Zebrzydowskiej, historyczne centrum Krakowa, Kopiec Kościuszki z otoczeniem, teren historycznej Bitwy Raclawickiej w Raclawicach, kościół parafialny św. Michała Archanioła w Szalowej oraz zespół opactwa benedyktynów w Tyńcu.

Rozdział 2

Chapter 2

Turystyka w województwie małopolskim na tle kraju i innych województw

Tourism in Małopolskie voivodship against a background of the country and other voivodships

Województwo małopolskie pod względem turystyki zajmowało czołowe miejsce w skali kraju. Dysponowało zarówno turystycznymi walorami naturalnymi i kulturowymi, jak i rozbudowaną bazą noclegową i gastronomiczną. Pod względem liczby miejsc noclegowych w końcu lipca 2017 r. zajmowało 3 pozycję w Polsce, a pod względem liczby miejsc całorocznych było na 1 miejscu. Liczba pokoi w obiektach hotelowych również zapewniła 1 miejsce. Ponadto baza ta była stosunkowo dobrze wykorzystywana, ponieważ województwo małopolskie było jednym z 5 województw, w których odnotowano stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyższy niż przeciętny w kraju oraz jednym z 4 województw, gdzie stopień wykorzystania pokoi przekroczył poziom wskaźnika obliczonego dla Polski.

Tablica 1. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej według województw w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

Table 1. Basic data on tourist accommodation establishments by voivodships in 2017

As of 31 VII

Województwa Voivodships	Obiekty Facilities	Miejsca noclegowe Bed places		Pokoje w obiektach hotelowych Rooms in hotel facilities
		ogółem total	w tym całoroczne of which open yearlong	
w odsetkach in percent				
Polska Poland	100,0	100,0	100,0	100,0
Dolnośląskie	8,9	8,8	11,8	10,6
Kujawsko-pomorskie	3,8	4,2	4,9	4,3
Lubelskie	4,2	3,4	3,3	3,5
Lubuskie	2,7	2,3	2,0	2,3
Łódzkie	3,2	2,9	3,5	4,5
Małopolskie	14,3	12,8	16,7	14,4
Mazowieckie	5,2	7,3	9,9	13,8
Opolskie	1,6	1,3	1,4	1,4
Podkarpackie	5,4	4,3	4,8	3,9
Podlaskie	2,4	1,8	2,0	2,0
Pomorskie	15,3	14,8	8,4	8,5
Śląskie	6,0	6,1	7,9	8,5
Świętokrzyskie	2,3	2,1	2,5	2,6
Warmińsko-mazurskie	4,7	5,3	4,3	5,0
Wielkopolskie	6,4	5,5	5,9	7,1
Zachodniopomorskie	13,6	17,1	10,8	7,7

W 2017 r. pod względem liczby osób korzystających z noclegów województwo małopolskie zajmowało 2 pozycję w kraju, tuż za województwem mazowieckim. Liczba udzielonych noclegów dała także 2 miejsce, tym razem za województwem zachodniopomorskim. Charakterystyczny był, utrzymujący się od lat, wysoki udział turystów zagranicznych i udzielonych im noclegów, tak w skali kraju, jak i w liczbach ogółem w województwie małopolskim.

Wśród liczącej 38 jednostek górnej grupy decylowej krajowego rankingu powiatów i miast na prawach powiatu, posortowanych według liczby noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych, znalazły się na wysokich pozycjach (podobnie jak w poprzednich latach) 4 powiaty z województwa małopolskiego. Kraków zajmował 2 miejsce (po Warszawie), na 4 pozycji znalazł się powiat tatrzański, na 6 – powiat nowosądecki, a na 21 – powiat nowotarski.

Tablica 2. Podstawowe dane o wykorzystaniu turystycznej bazy noclegowej według województw w 2017 r.
Table 2. Basic data on occupancy of tourist accommodation establishments by voivodships in 2017

Województwa <i>Voivodships</i>	Korzystający z noclegów <i>Tourists accommodated</i>		Udzielone noclegi <i>Overnight stays</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym turyści zagraniczni <i>of which by foreign tourists</i>	ogółem <i>total</i>	w tym turystom zagranicznym <i>of which by foreign tourists</i>
	w odsetkach <i>in percent</i>			
Polska <i>Poland</i>	100,0	100,0	100,0	100,0
Dolnośląskie	10,4	9,6	10,1	8,6
Kujawsko-pomorskie	4,0	1,8	5,1	1,7
Lubelskie	3,2	1,9	2,6	1,3
Lubuskie	2,1	2,5	1,6	2,0
Łódzkie	4,1	2,8	2,8	2,2
Małopolskie	15,3	21,5	15,7	21,3
Mazowieckie	15,9	22,7	10,6	18,1
Opolskie	1,3	0,7	1,1	0,6
Podkarpackie	3,8	2,4	4,0	1,8
Podlaskie	2,1	2,4	1,5	1,3
Pomorskie	9,0	8,2	11,1	8,7
Śląskie	8,1	5,5	6,9	5,0
Świętokrzyskie	1,8	0,5	2,0	0,5
Warmińsko-mazurskie	3,9	2,5	3,7	2,4
Wielkopolskie	6,3	4,5	4,4	3,8
Zachodniopomorskie	8,6	10,5	16,8	20,7

Wskaźniki charakteryzujące stopień zagospodarowania turystycznego oraz intensywność ruchu turystycznego kształtowały się w województwie małopolskim powyżej przeciętnych w kraju i pozwalały na zajmowanie wysokich miejsc wśród 16 województw.

Wskaźnik gęstości bazy noclegowej Charvata:

$$\frac{\text{liczba miejsc noclegowych}}{1 \text{ km}^2 \text{ powierzchni}}$$

Wskaźnik funkcji turystycznej Deferta (wskaźnik gęstości ruchu turystycznego):

$$\frac{\text{liczba korzystających z noclegów}}{1 \text{ km}^2 \text{ powierzchni}}$$

Wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a Deferta:

$$\frac{\text{liczba miejsc noclegowych}}{100 \text{ mieszkańców}}$$

Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego Schneidera:

$$\frac{\text{liczba korzystających z noclegów}}{100 \text{ mieszkańców}}$$

Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego Charvata:

$$\frac{\text{liczba udzielonych noclegów}}{100 \text{ mieszkańców}}$$

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych:

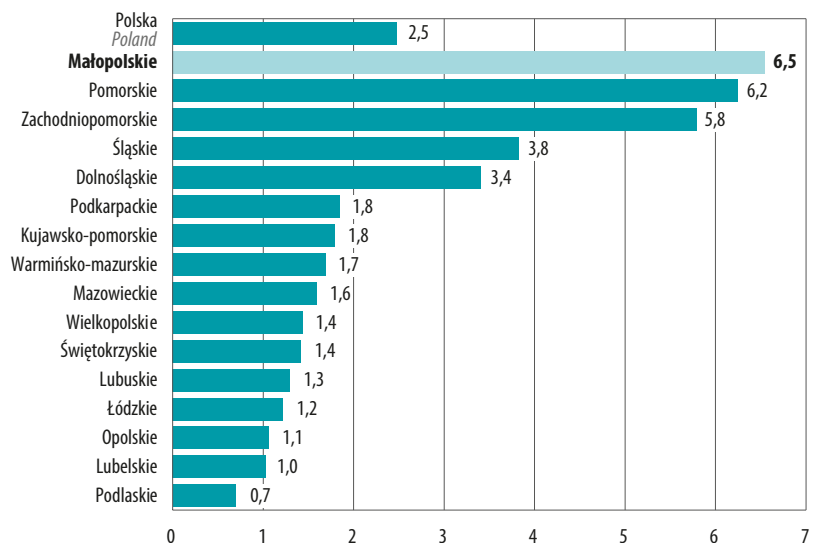
$$\frac{\text{liczba udzielonych noclegów}}{\text{nominalna liczba miejsc noclegowych}}$$

Wykres 1. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej Charvata według województw w 2017 r.

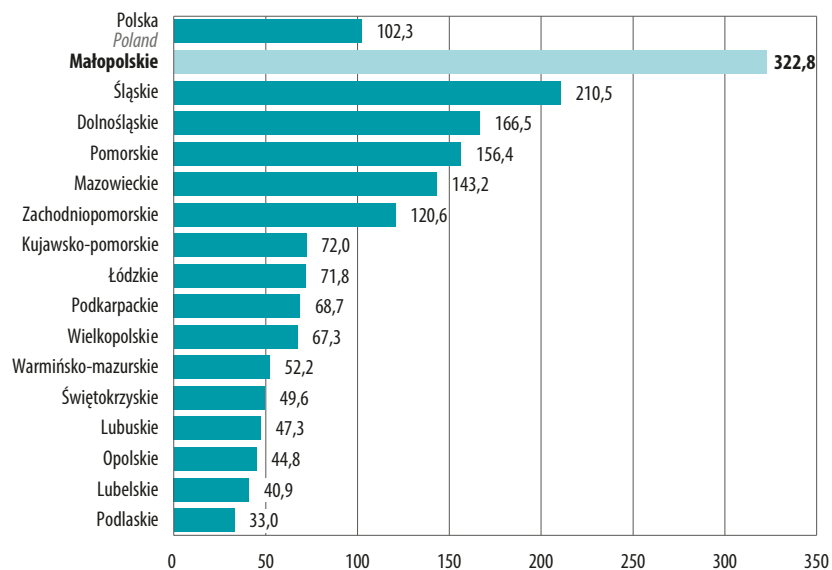
Stan w dniu 31 VII

Chart 1. Density of accommodation facilities (Charvat's rate) by voivodships in 2017

As of 31 VII

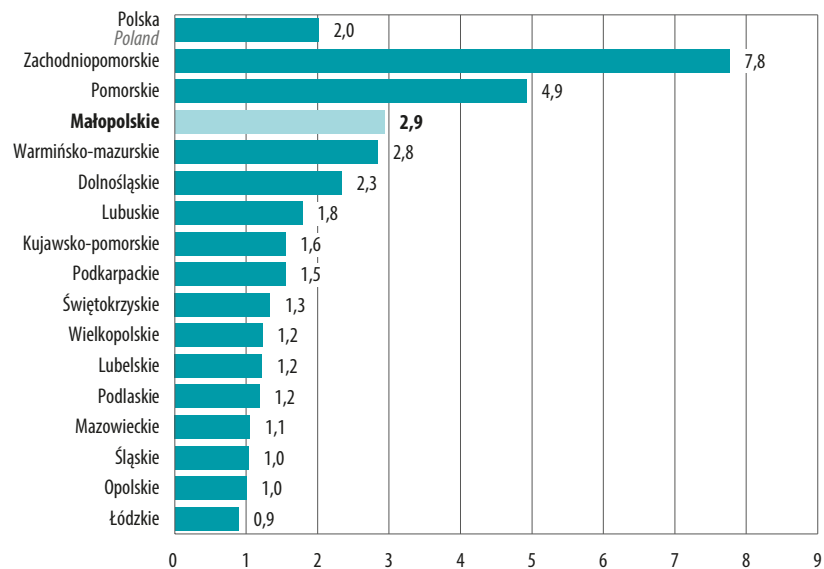

Wykres 2. Wskaźnik funkcji turystycznej Deferta według województw w 2017 r.
 Chart 2. *Tourist function rate (Defert's rate) by voivodships in 2017*

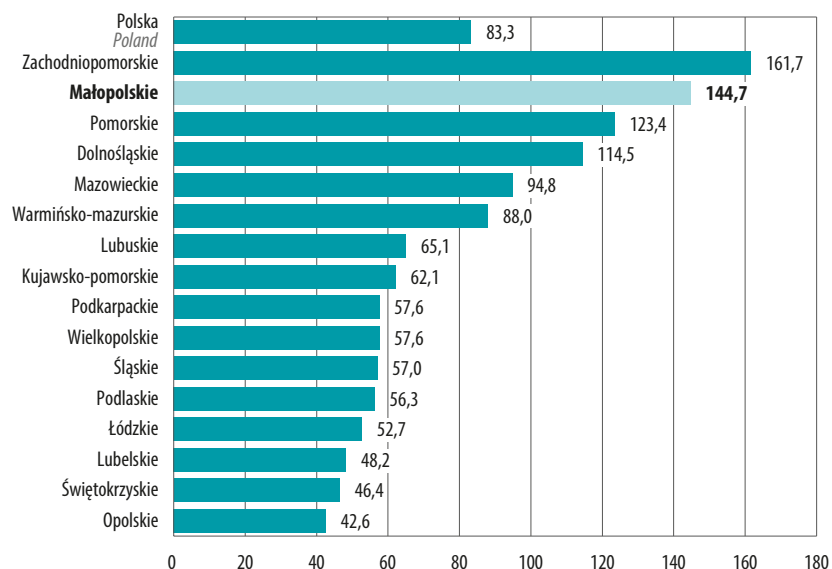

Wykres 3. Wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a i Deferta według województw w 2017 r.
 Stan w dniu 31 VII

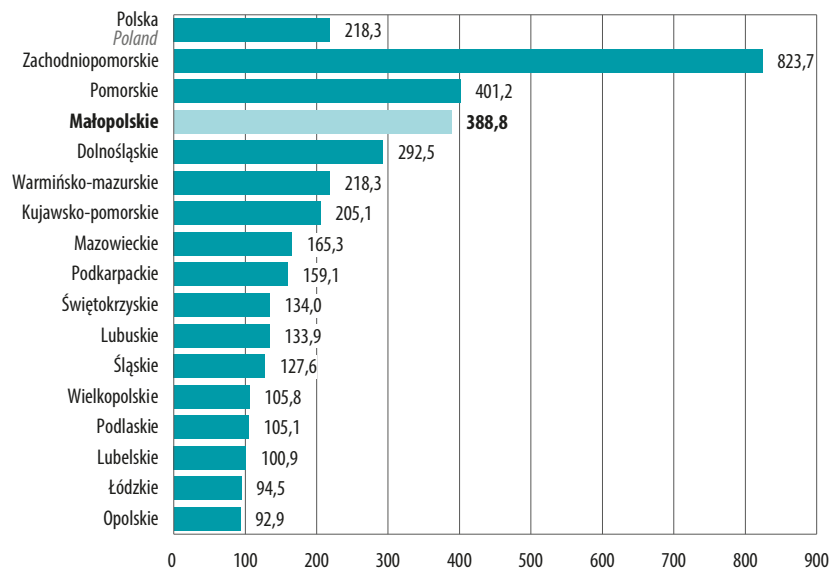
Chart 3. *Tourist function rate (Baretje's and Defert's rate) by voivodships in 2017*
 As of 31 VII

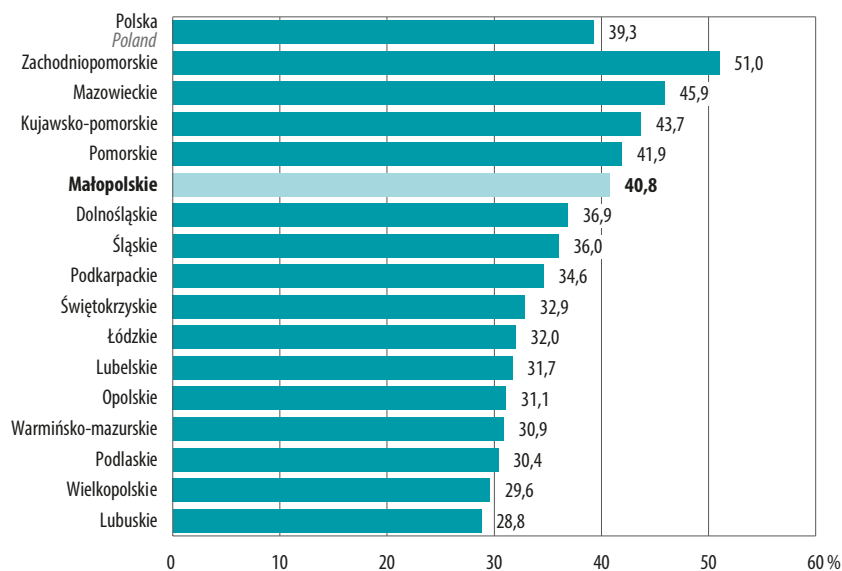
Wykres 4. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego Schneidera według województw w 2017 r.
 Chart 4. *Tourist traffic intensity (Schneider's rate) by voivodships in 2017*

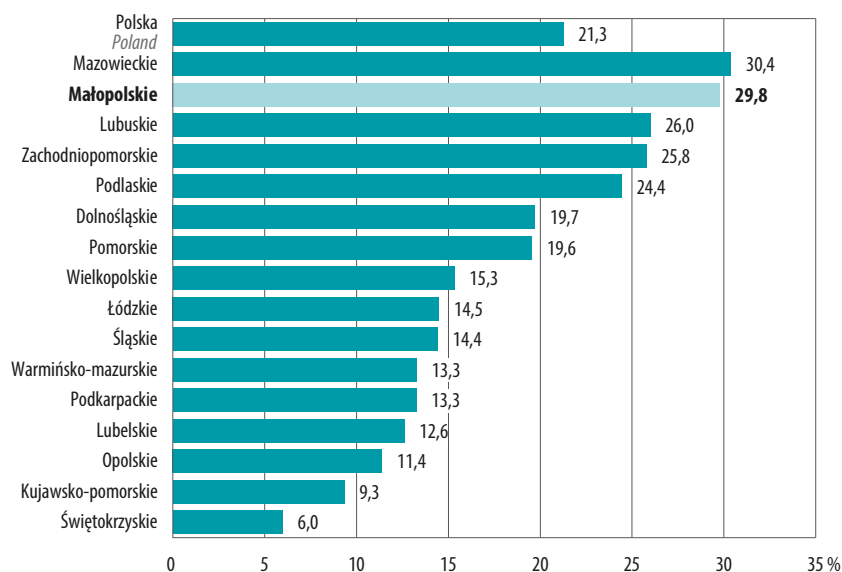
Wykres 5. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego Charvata według województw w 2017 r.
 Chart 5. *Tourist traffic intensity (Charvat's rate) by voivodships in 2017*

Wykres 6. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych według województw w 2017 r.
Chart 6. Occupancy rate of bed places by voivodships in 2017

Wykres 7. Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów według województw w 2017 r.
Chart 7. Share of foreign tourists in the total number of tourists by voivodships in 2017

Rozdział 3

Chapter 3

Baza turystycznych obiektów noclegowych

Tourist accommodation establishments

Wyniki badania statystycznego pokazują, że baza noclegowa województwa małopolskiego w końcu lipca 2017 r. składała się z 1532 turystycznych obiektów noclegowych, w których do dyspozycji gości pozostawało 99,4 tys. miejsc noclegowych. W stosunku do stanu sprzed roku liczba obiektów wzrosła o 43, a miejsc noclegowych – o 3,9 tys. Obiekty całoroczne stanowiły 83,7% jednostek objętych badaniem i oferowały 89,3% miejsc noclegowych w województwie.

Tablica 3. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów obiektów w 2017 r.
Stan w dniu 31 VII

Table 3. Tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017
As of 31 VII

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	W liczbach bez- względnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	2016 =100
Ogółem <i>Total</i>	1532	100,0	102,9
Obiekty hotelowe <i>Hotel facilities</i>	538	35,1	108,0
Hotele <i>Hotels</i>	366	23,9	109,3
Motele <i>Motels</i>	7	0,5	87,5
Pensjonaty <i>Boarding houses</i>	84	5,5	102,4
Inne obiekty hotelowe <i>Other hotel facilities</i>	81	5,3	111,0
Pozostałe obiekty <i>Other facilities</i>	994	64,9	100,3
Domy wycieczkowe <i>Excursion hostels</i>	8	0,5	100,0
Schroniska <i>Shelters</i>	20	1,3	90,9
Schroniska młodzieżowe <i>Youth hostels</i>	4	0,3	100,0
Szkolne schroniska młodzieżowe <i>School youth hostels</i>	26	1,7	96,3
Ośrodki wczasowe <i>Holiday centres</i>	109	7,1	100,9
Ośrodki kolonijne <i>Holiday youth centres</i>	11	0,7	100,0
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>Training-recreational centres</i>	66	4,3	100,0
Domy pracy twórczej <i>Creative arts centres</i>	10	0,7	100,0
Zespoły domków turystycznych <i>Complexes of tourist cottages</i>	20	1,3	125,0

Tablica 3. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów obiektów w 2017 r. (dok.)

Stan w dniu 31 VII

Table 3. Tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017 (cont.)

As of 31 VII

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	W liczbach bez- względnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	2016 =100
Kempingi <i>Camping sites</i>	11	0,7	122,2
Pola biwakowe <i>Tent camp sites</i>	8	0,5	88,9
Hostele <i>Hostels</i>	34	2,2	89,5
Zakłady uzdrowiskowe <i>Health establishments</i>	37	2,4	97,4
Pokoje gościnne/kwatery prywatne <i>Rooms for rent/guest rooms</i>	466	30,4	102,2
Kwatery agroturystyczne <i>Agrotourism lodgings</i>	88	5,7	98,9
Pozostałe niesklasyfikowane <i>Other not classified facilities</i>	76	5,0	95,0

Większość turystycznych obiektów noclegowych zlokalizowanych było na terenie miast – 59,5% (67,0% wszystkich miejsc noclegowych). Wśród nich najwięcej było hoteli (29,4%) i pokoi gościnnych/kwater prywatnych (29,3%). Na obszarach wiejskich funkcjonowały głównie pokoje gościnne/kwatery prywatne i kwatery agroturystyczne, które łącznie stanowiły 45,8% wszystkich obiektów zlokalizowanych na terenach wiejskich.

Tablica 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

Table 4. Bed places in tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017

As of 31 VII

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym całoroczne <i>Of which open year-long</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	2016 =100	Przypadające na 1 obiekt <i>Per facility</i>
	w tysiącach <i>in thousands</i>				
Ogółem <i>Total</i>	99,4	88,8	100,0	104,1	64,9
Obiekty hotelowe <i>Hotel facilities</i>	50,1	48,4	50,4	109,6	93,2
Hotele <i>Hotels</i>	42,0	40,4	42,2	110,1	114,6
Motele <i>Motels</i>	0,3	0,3	0,3	89,4	39,7
Pensjonaty <i>Boarding houses</i>	3,7	3,6	3,7	104,3	44,3
Inne obiekty hotelowe <i>Other hotel facilities</i>	4,2	4,2	4,2	111,9	51,5
Pozostałe obiekty <i>Other facilities</i>	49,3	40,4	49,6	99,0	49,6
Domy wycieczkowe <i>Excursion hostels</i>	0,5	0,4	0,5	103,8	61,6

Tablica 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów w 2017 r. (dok.)
 Stan w dniu 31 VII
Table 4. Bed places in tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017 (cont.)
 As of 31 VII

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym całoroczne <i>Of which open year-long</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	2016 =100	Przypadające na 1 obiekt <i>Per facility</i>
	w tysiącach <i>in thousands</i>				
Schroniska <i>Shelters</i>	1,2	1,1	1,2	92,1	60,8
Schroniska młodzieżowe <i>Youth hostels</i>	0,3	0,3	0,3	90,3	86,3
Szkolne schroniska młodzieżowe <i>School youth hostels</i>	1,5	1,2	1,5	92,5	57,3
Ośrodki wczasowe <i>Holiday centres</i>	8,9	8,2	8,9	95,2	81,6
Ośrodki kolonijne <i>Holiday youth centres</i>	0,8	0,8	0,8	100,1	75,2
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>Training-recreational centres</i>	5,4	5,0	5,4	100,0	82,0
Domy pracy twórczej <i>Creative arts centres</i>	0,3	0,3	0,3	99,4	30,8
Zespoły domków turystycznych <i>Complexes of tourist cottages</i>	1,3	0,4	1,3	120,3	63,1
Kempingi <i>Camping sites</i>	0,9	0,2	0,9	107,0	77,7
Pola biwakowe <i>Tent camp sites</i>	0,6	–	0,6	85,7	70,6
Hostele <i>Hostels</i>	2,8	2,3	2,8	91,1	82,3
Zakłady uzdrowiskowe <i>Health establishments</i>	4,9	4,9	5,0	99,9	133,1
Pokoje gościnne/kwatery prywatne <i>Rooms for rent/guest rooms</i>	13,0	9,6	13,1	106,6	27,9
Kwatery agroturystyczne <i>Agrotourism lodgings</i>	1,5	1,0	1,5	101,4	16,9
Pozostałe niesklasyfikowane <i>Other not classified facilities</i>	5,4	4,5	5,5	90,8	71,4

Turyści odwiedzający województwo małopolskie mieli do dyspozycji 538 obiektów hotelowych, z których hotele stanowiły 68,0%, pensjonaty – 15,6%, inne obiekty hotelowe – 15,1%, a motele – 1,3%. Placówki te oferowały 50,4% miejsc noclegowych w województwie. Najliczniejszą grupę wśród hoteli stanowiły obiekty oznaczone 3 gwiazdkami – 56,6% ogólnej liczby hoteli (44,1% miejsc noclegowych i 43,6% pokoi we wszystkich hotelach). Odsetek hoteli, którym przyznano najwyższą 5-gwiazdkową kategorię wyniósł 4,4% (7,6% miejsc noclegowych i 7,9% pokoi). W przypadku pensjonatów także przeważały liczebnie obiekty 3-gwiazdkowe – 45,2% wszystkich pensjonatów (44,8% miejsc noclegowych w pensjonatach).

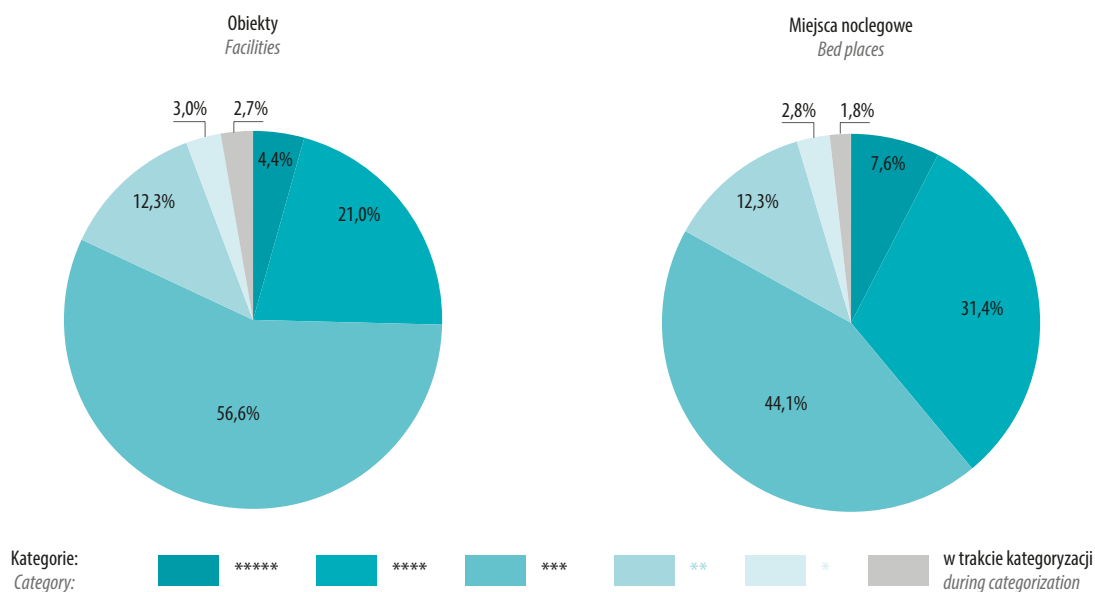
Pozostałe obiekty stanowiły 64,9% bazy noclegowej województwa i oferowały 49,6% miejsc noclegowych. Największą liczbę miejsc noclegowych odnotowano w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (26,4% ogólnej liczby miejsc noclegowych w pozostałych obiektach) oraz ośrodkach wczasowych (18,0%).

Przeciętnie na 1 obiekt w województwie przypadało 64,9 miejsca noclegowego (rok wcześniej 64,2). W obiektach hotelowych wskaźnik ten wyniósł 93,2, a w pozostałych obiektach – 49,6. Najwięcej miejsc noclegowych na 1 obiekt odnotowano w zakładach uzdrowiskowych – 133,1 i hotelach – 114,6.

Wykres 8. Struktura hoteli według kategorii obiektów w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

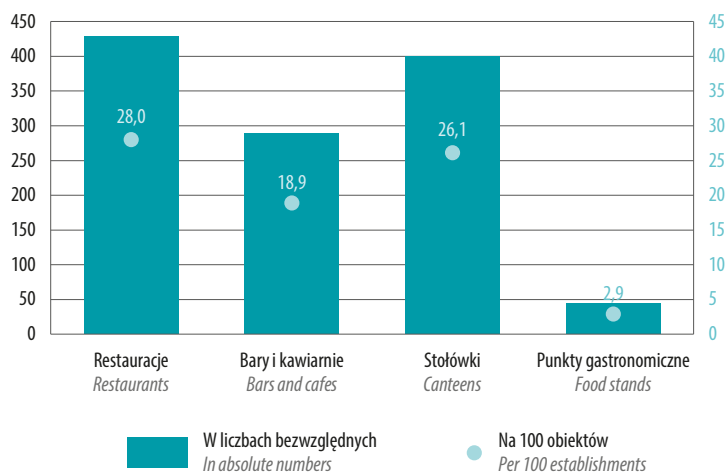
Chart 8. Structure of hotels by categories in 2017
As of 31 VII

W końcu lipca 2017 r. w obiektach noclegowych funkcjonowały 1162 placówki gastronomiczne. W przeliczeniu na 100 obiektów przypadało ich średnio 76, w tym dla obiektów hotelowych – 133, a dla pozostałych obiektów – 45. Restauracje stanowiły 36,9% wszystkich placówek gastronomicznych i były zlokalizowane głównie na terenie obiektów hotelowych (52,6% placówek gastronomicznych w tych obiektach). W obiektach sklasyfikowanych jako pozostałe najczęściej prowadzone były stołówki. Ich udział w ogólnej liczbie placówek gastronomicznych w pozostałych obiektach wyniósł 68,8%.

Wykres 9. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.
Stan w dniu 31 VII

Chart 9. Catering establishments in tourist accommodation establishments in 2017
As of 31 VII

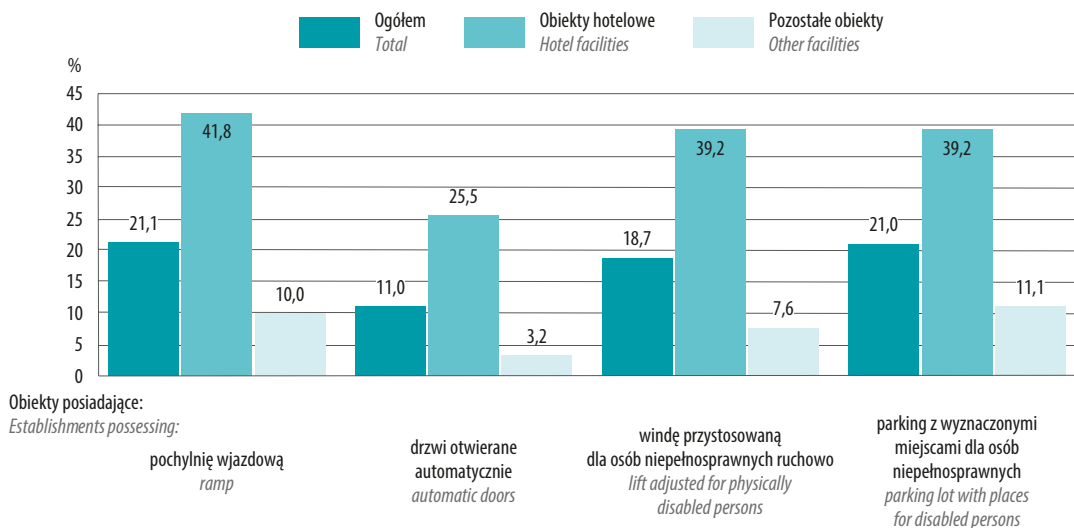

W niektórych turystycznych obiektach noclegowych zastosowano rozwiązania mające na celu zwiększenie ich dostępności dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Według stanu w dniu 31 lipca 2017 r. w pochylnię wjazdową wyposażone były 324 obiekty, parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych posiadało – 321 obiektów, windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych ruchowo – 287, a drzwi automatycznie otwierane – 169.

Wykres 10. Udział obiektów posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

Chart 10. Share of facilities for physically disabled persons in the total number of tourist accommodation establishments in 2017
As of 31 VII

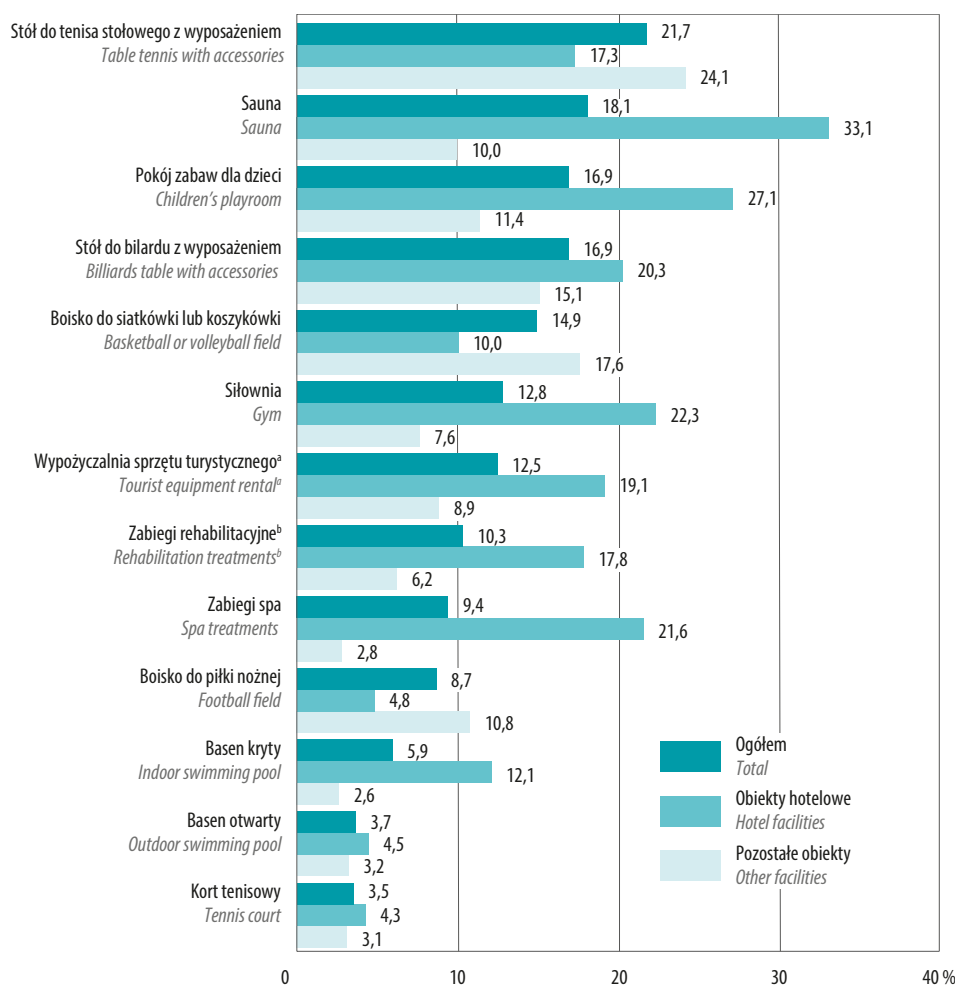

O standardzie turystycznych obiektów noclegowych świadczyła także oferta sposobu spędzania czasu wolnego i możliwość korzystania przez goszczących w nich turystów z urządzeń sportowo-rekreacyjnych. Boiskiem do piłki siatkowej lub koszykowej dysponowało 229 obiektów, a do gry w piłkę nożną – 133. Korty tenisowe były w 54 obiektach, basen kryty lub otwarty – w 147, sauna – w 277, siłownia – w 196. Możliwość korzystania z zabiegów spa oferowano w 144 obiektach, a z zabiegów rehabilitacyjnych (masaże, fizykoterapia itp.) – w 158. Ponadto w 191 obiektach istniały wypożyczalnie sprzętu turystycznego, w 23 – sprzętu pływającego, a przy 16 utrzymywane były stadniny koni.

Wykres 11. Udział obiektów posiadających wybrane zaplecze sportowo-rekreacyjne i rehabilitacyjne w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

Chart 11. Share of facilities possessing selected sports and leisure and rehabilitation infrastructure in the total number of tourist accommodation establishments in 2017
As of 31 VII

a Np.: rowerów, kijków do nordic walking, nart, łyżew, rolek. b Masaże, fizykoterapia itp.
a E.g.: bicycles, Nordic walking poles, skis, skates, roller skates. b Massages, physiotherapy etc.

Rozdział 4

Chapter 4

Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych

Utilisation of tourist accommodation establishments

W 2017 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych skorzystało 4901,4 tys. osób, tj. o 324,1 tys. więcej niż rok wcześniej (o 7,1%). W obiektach hotelowych (tj. hotelach, motelach i pensjonatach oraz innych obiektach tego rodzaju) zatrzymało się 3580,0 tys. turystów, a 89,1% z nich wybrało nocleg w hotelach. Osoby, które skorzystały z zakwaterowania w pozostałych obiektach zatrzymały się głównie w: pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (17,5%), ośrodkach wczasowych (15,7%) oraz hostelach (15,4%).

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w województwie wyniósł 49 (o 8 więcej niż dla kraju). Najwyższą wartość tego wskaźnika, świadczącego o rozwoju bazy noclegowej, odnotowano w schroniskach (77), hotelach (76) i hostelach (73).

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej:

$$\frac{\text{liczba korzystających z noclegów}}{\text{liczba miejsc noclegowych}}$$

W turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. udzielono 13165,7 tys. noclegów (o 6,6% więcej niż rok wcześniej), przy czym ponad połowa przypadła na hotele. Dużą liczbą udzielonych noclegów charakteryzowały się zakłady uzdrowiskowe, w których odnotowano najdłuższy średni pobyt 1 turysty wynoszący prawie 13 dni.

Tablica 5. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.

Table 5. *Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2017*

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	W tysiącach <i>In thousands</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	2016 = 100
Ogółem <i>Total</i>	4901,4	100,0	107,1
Obiekty hotelowe <i>Hotel facilities</i>	3580,0	73,0	109,4
Hotele <i>Hotels</i>	3190,2	65,1	108,3
Motele <i>Motels</i>	13,2	0,3	84,2
Pensjonaty <i>Boarding houses</i>	143,9	2,9	111,8
Inne obiekty hotelowe <i>Other hotel facilities</i>	232,7	4,7	129,1
Pozostałe obiekty <i>Other facilities</i>	1321,4	27,0	101,2
Domy wycieczkowe <i>Excursion hostels</i>	5,9	0,1	90,5

Tablica 5. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r. (dok.)
 Table 5. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2017 (cont.)

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	W tysiącach <i>In thousands</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	2016 = 100
Schroniska <i>Shelters</i>	93,9	1,9	101,9
Schroniska młodzieżowe <i>Youth hostels</i>	20,6	0,4	97,9
Szkolne schroniska młodzieżowe <i>School youth hostels</i>	37,5	0,8	86,4
Ośrodki wczasowe <i>Holiday centres</i>	207,0	4,2	102,1
Ośrodki kolonijne <i>Holiday youth centres</i>	20,6	0,4	98,7
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>Training-recreational centres</i>	166,7	3,4	100,2
Domy pracy twórczej <i>Creative arts centres</i>	7,4	0,2	102,4
Zespoły domków turystycznych <i>Complexes of tourist cottages</i>	28,5	0,6	102,1
Kempingi <i>Camping sites</i>	18,0	0,4	127,6
Pola biwakowe <i>Tent camp sites</i>	3,5	0,1	81,3
Hostele <i>Hostels</i>	203,4	4,2	100,7
Zakłady uzdrowiskowe <i>Health establishments</i>	102,9	2,1	102,7
Pokoje gościnne/kwatery prywatne <i>Rooms for rent/guest rooms</i>	231,1	4,7	117,8
Kwatery agroturystyczne <i>Agrotourism lodgings</i>	14,9	0,3	103,5
Pozostałe niesklasyfikowane <i>Other not classified facilities</i>	159,5	3,3	85,3

Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej, będący miarą natężenia ruchu turystycznego, wyniósł 132, podczas gdy średnio w kraju – 108. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w zakładach uzdrowiskowych, gdzie na 1 miejsce noclegowe przypadało 269 udzielonych noclegów.

Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej:

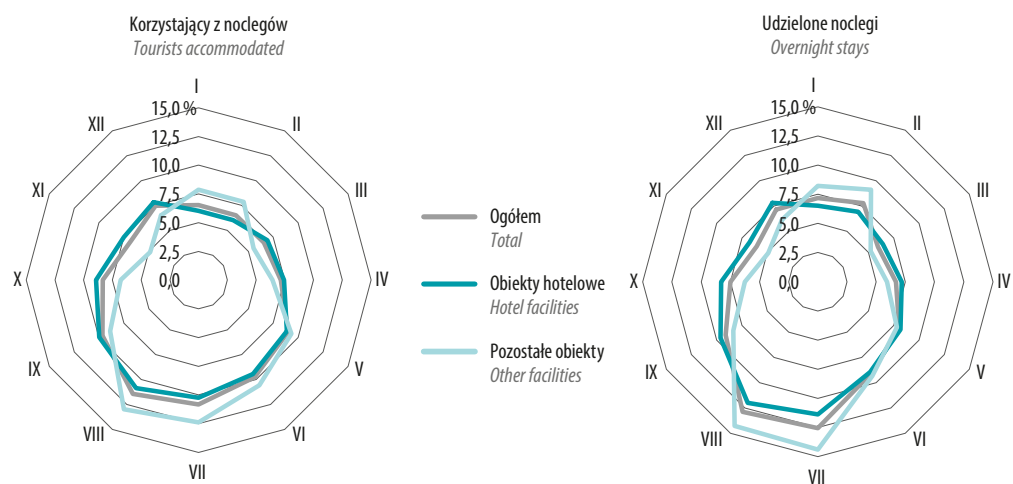
$$\frac{\text{liczba udzielonych noclegów}}{\text{liczba miejsc noclegowych}}$$

Tablica 6. Udzielone noclegi i średni czas pobytu w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.
Table 6. Overnight stays and average length of stay in tourist accommodation establishments in 2017

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	Udzielone noclegi <i>Overnight stays</i>			Średni czas pobytu turysty w dniach <i>Average length of stay of tourists in days</i>
	w tysiącach <i>in thousands</i>	w odsetkach <i>in percent</i>	2016 = 100	
Ogółem <i>Total</i>	13165,7	100,0	106,6	2,7
Obiekty hotelowe <i>Hotel facilities</i>	8039,8	61,1	110,1	2,2
Hotele <i>Hotels</i>	6950,4	52,8	108,8	2,2
Motele <i>Motels</i>	27,7	0,2	84,7	2,1
Pensjonaty <i>Boarding houses</i>	466,3	3,5	112,3	3,2
Inne obiekty hotelowe <i>Other hotel facilities</i>	595,3	4,5	128,5	2,6
Pozostałe obiekty <i>Other facilities</i>	5125,9	38,9	101,4	3,9
Domy wycieczkowe <i>Excursion hostels</i>	24,7	0,2	102,5	4,2
Schroniska <i>Shelters</i>	153,9	1,2	104,1	1,6
Schroniska młodzieżowe <i>Youth hostels</i>	44,5	0,3	103,7	2,2
Szkolne schroniska młodzieżowe <i>School youth hostels</i>	83,8	0,6	90,6	2,2
Ośrodki wczasowe <i>Holiday centres</i>	916,1	7,0	100,7	4,4
Ośrodki kolonijne <i>Holiday youth centres</i>	100,8	0,8	117,4	4,9
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>Training-recreational centres</i>	561,3	4,3	103,2	3,4
Domy pracy twórczej <i>Creative arts centres</i>	34,0	0,3	97,2	4,6
Zespoły domków turystycznych <i>Complexes of tourist cottages</i>	84,2	0,6	122,7	3,0
Kempingi <i>Camping sites</i>	42,0	0,3	115,2	2,3
Pola biwakowe <i>Tent camp sites</i>	10,3	0,1	87,7	2,9
Hostele <i>Hostels</i>	415,9	3,2	102,3	2,0
Zakłady uzdrowiskowe <i>Health establishments</i>	1326,3	10,1	96,9	12,9
Pokoje gościnne/kwatery prywatne <i>Rooms for rent/guest rooms</i>	833,0	6,3	117,0	3,6
Kwatery agroturystyczne <i>Agrotourism lodgings</i>	50,6	0,4	114,0	3,4
Pozostałe niesklasyfikowane <i>Other not classified facilities</i>	444,5	3,4	84,7	2,8

Wykres 12. Struktura korzystających z noclegów i udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy w 2017 r.

Chart 12. Structure of tourists accommodated and overnight stays in tourist accommodation establishments by months in 2017

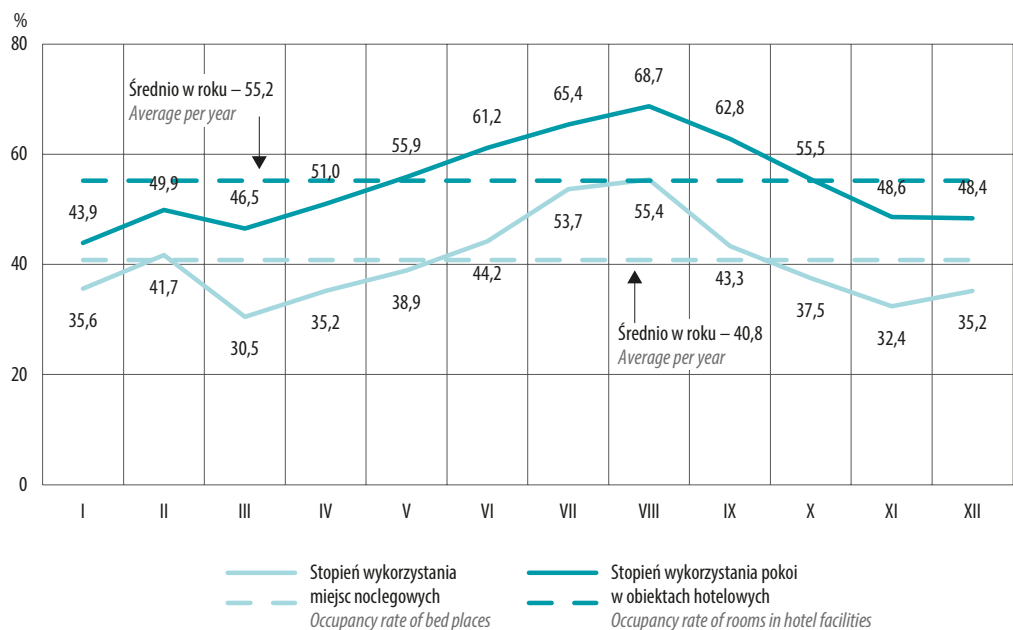

W 2017 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 40,8% (rok wcześniej 39,4%). Wskaźnik ten w przypadku obiektów hotelowych (47,1%) był wyższy od wskaźnika obliczonego dla pozostałych obiektów (33,7%). Wykorzystanie obiektu powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 4 rodzajach obiektów: zakładach uzdrowiskowych (75,7%), hostelach (49,9%), hotelach (48,7%) i innych obiektach hotelowych (41,7%).

Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych w 2017 r. wyniósł 55,2% i był o 0,9 p. proc. wyższy niż rok wcześniej. Ze względu na rodzaje obiektów, najwyższy wskaźnik odnotowano dla hoteli – 57,3%, natomiast największy wzrost wystąpił w przypadku pensjonatów – o 4,3 p. proc.

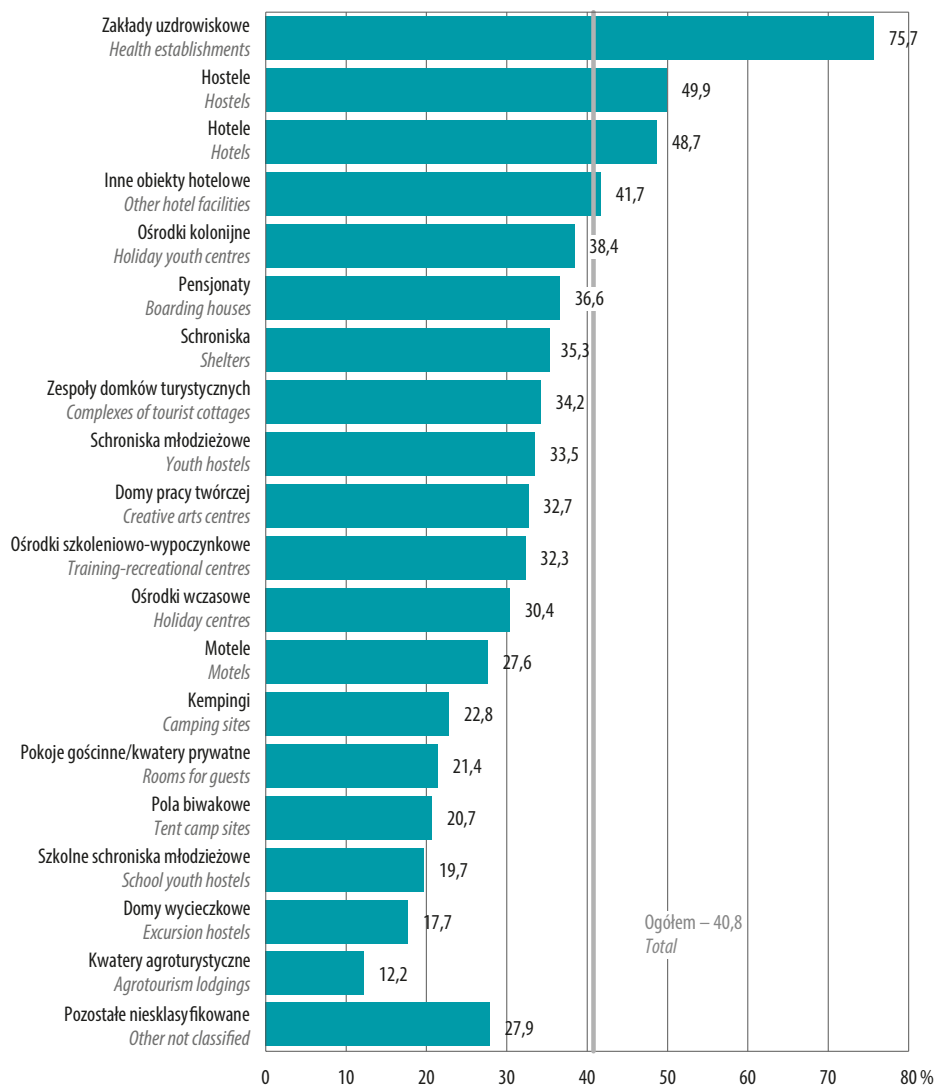
Wykres 13. Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych według miesięcy w 2017 r.

Chart 13. Occupancy rate of tourist accommodation establishments by months in 2017

Wykres 14. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych według rodzajów obiektów w 2017 r.

Chart 14. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments by type of facilities in 2017

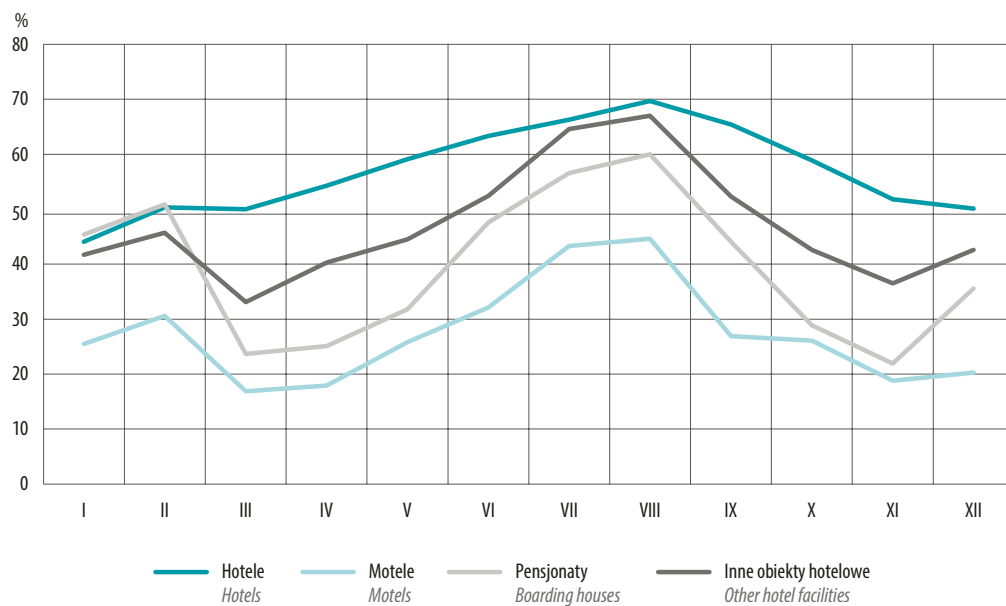

W 2017 r. rozpiętość pomiędzy najwyższym stopniem wykorzystania miejsc noclegowych uzyskanym w sierpniu, a najniższym jaki wystąpił w marcu wyniosła 19,8 p. proc. W obiektach hotelowych największe wykorzystanie miejsc w sierpniu (62,6%) było o 23,3 p. proc. wyższe niż najmniejsze w listopadzie. W grupie określonej jako pozostałe obiekty omawiany wskaźnik maksymalną wartość osiągnął w lipcu (48,4%), a minimalną w marcu (22,2%).

Najwyższy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych, odnotowano w sierpniu i był o 24,8 p. proc. wyższy niż w styczniu, kiedy wykorzystanie pokoi było najmniejsze.

Wykres 15. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów i miesięcy w 2017 r.

Chart 15. Occupancy rate of rooms in hotel facilities by type of facilities and months in 2017

Rozdział 5

Chapter 5

Turyści według miejsca stałego zamieszkania

Tourists by place of permanent residence

W 2017 r. w województwie małopolskim wśród korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych było 3441,4 tys. turystów krajowych (70,2%). Ich liczba w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 240,9 tys. (o 7,5%). Większość z nich (58,5%) na miejsce noclegu wybrała hotele. Popularnymi rodzajami obiektów były też ośrodki wczasowe (5,9%) oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne (5,7%). Turystom krajowym udzielono 9612,3 tys. noclegów – o 586,6 tys. (o 6,5%) więcej niż w 2016 r. Największą liczbę noclegów odnotowano w hotelach (43,3%) oraz w zakładach uzdrowiskowych (13,8%) i ośrodkach wczasowych (9,4%). Średni czas pobytu w obiekcie turysty krajowego wyniósł 2,8 dnia.

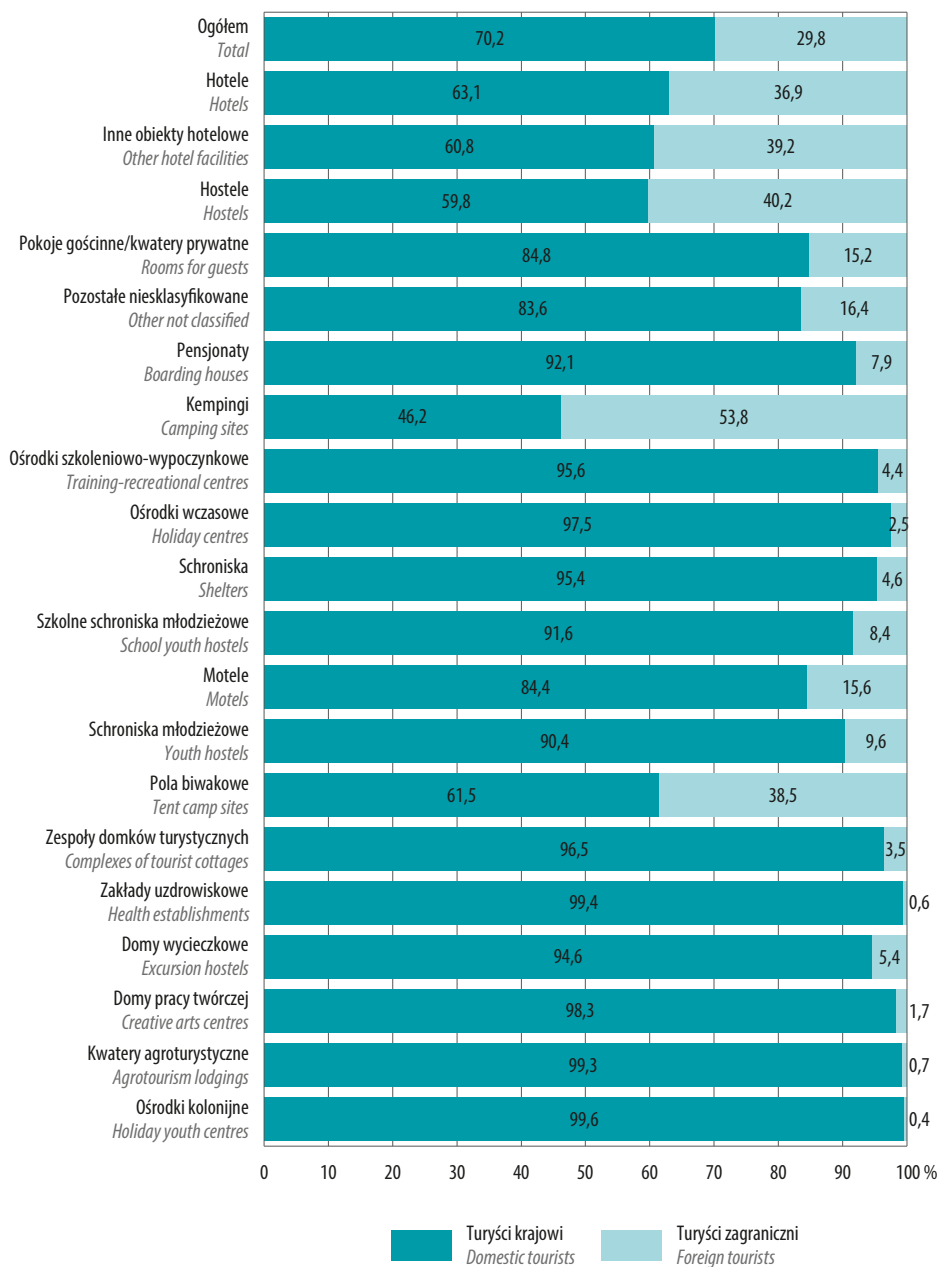
Województwo małopolskie w 2017 r. odwiedziło 1460,0 tys. turystów zagranicznych (29,8% turystów ogółem), tj. o 83,1 tys. (o 6,0%) więcej niż w roku poprzednim. Turyści zagraniczni w zdecydowanej większości na miejsce noclegu wybierali hotele (80,6%), a następnie inne obiekty hotelowe (6,2%) i hostele (5,6%). Liczba noclegów udzielonych obcokrajowcom wyniosła 3553,4 tys. i była o 225,0 tys. (o 6,8%) większa niż w 2016 r. Turysta zagraniczny przebywał w turystycznym obiekcie noclegowym średnio 2,4 dnia.

W 2017 r. wśród turystów zagranicznych, goszczących w województwie małopolskim, 65,8% (960,5 tys.) stanowiły osoby, które na stałe mieszkały w krajach członkowskich Unii Europejskiej. W tej grupie największy udział mieli turyści z Wielkiej Brytanii – 14,9% oraz Niemiec – 10,6%.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba turystów z Unii Europejskiej wzrosła o 59,9 tys. (o 6,7%). Największy wzrost odnotowano w przypadku osób, których stałym miejscem pobytu były: Wielka Brytania – o 26,6 tys. (o 13,9%), Słowacja – o 8,2 tys. (o 20,2%), Holandia – o 6,7 tys. (o 18,5%) oraz Szwecja – o 6,5 tys. (o 16,2%). Największy spadek dotyczył liczby turystów z: Niemiec – o 2,6 tys. (o 1,7%), Chorwacji – o 1,9 tys. (o 22,6%) oraz Francji – o 1,2 tys. (o 1,8%).

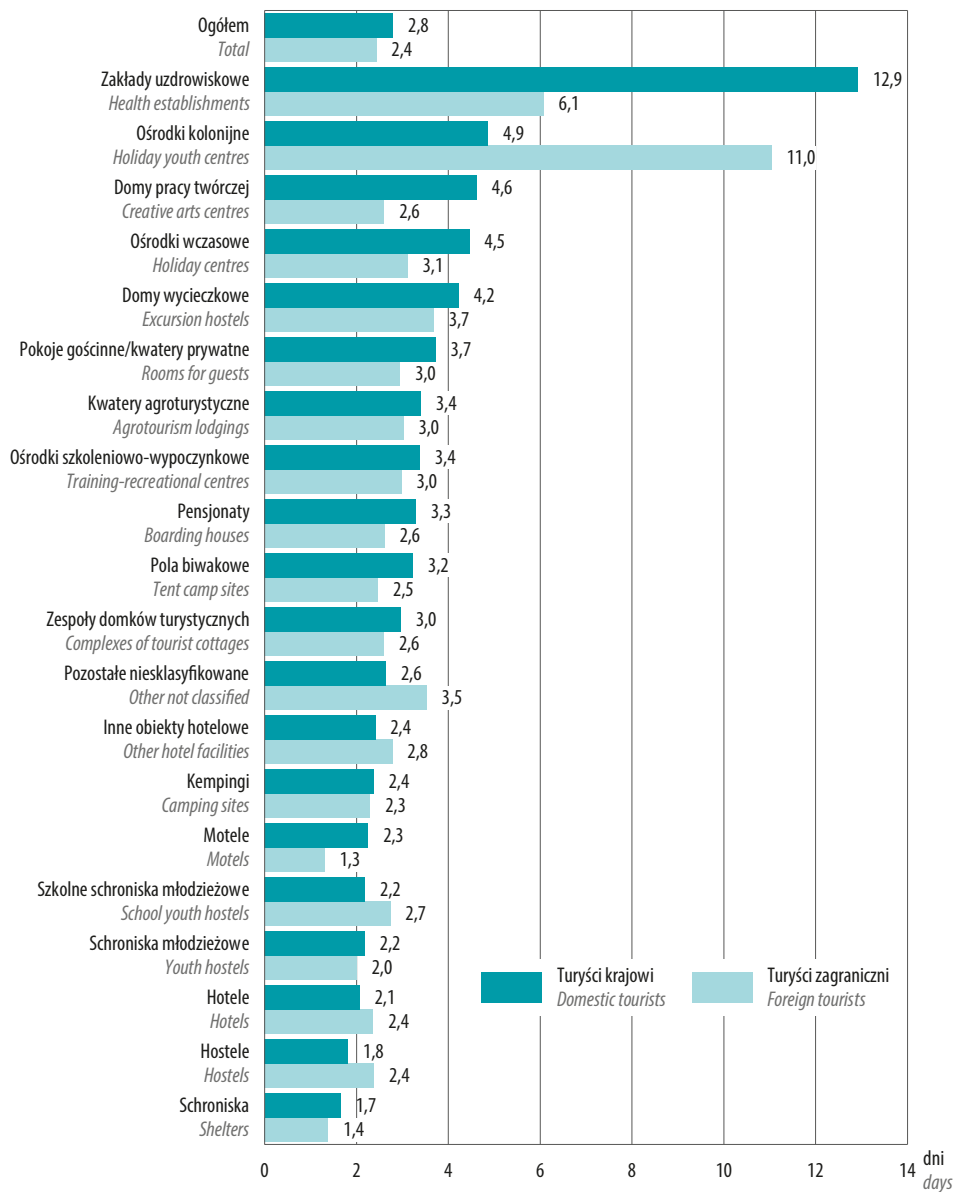
Wykres 16. Struktura korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według miejsca stałego zamieszkania turystów w 2017 r.

Chart 16. Structure of tourists accommodated in tourist accommodation establishments by place of permanent residence of tourists in 2017

Uwaga. Rodzaje obiektów posortowano malejąco według liczby turystów zagranicznych.
Note. Type of facilities were sorted descending according to the number of foreign tourists.

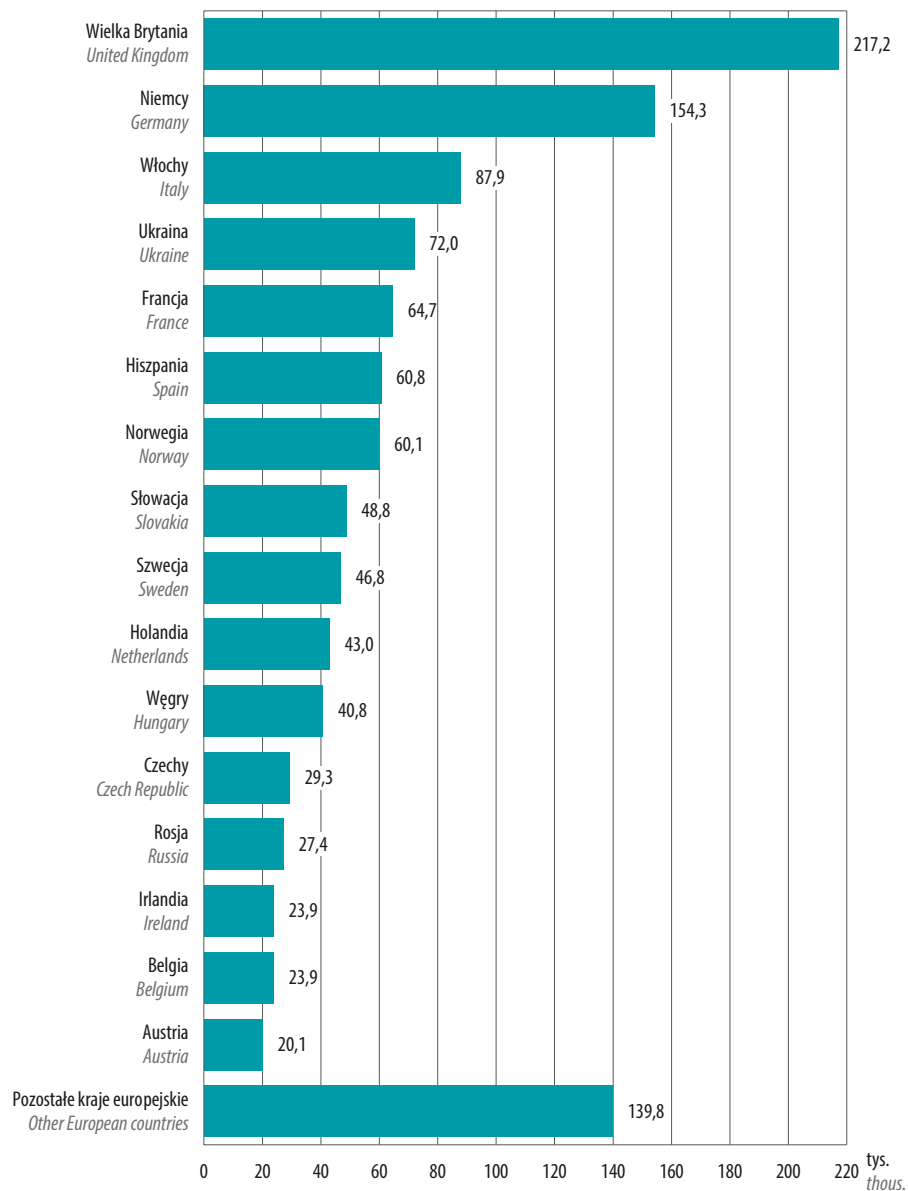
Wykres 17. Średni czas pobytu turystów w turystycznych obiektach noclegowych w 2017 r.
 Chart 17. Average length of stay of tourists in tourist accommodation establishments in 2017

Uwaga. Rodzaje obiektów posortowano malejąco według średniego czasu pobytu turysty krajowego.
 Note. Type of facilities were sorted descending according to the average length of stay of domestic tourists.

Wykres 18. Turyści zagraniczni z Europy korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według miejsca stałego zamieszkania w 2017 r.

Chart 18. Foreign tourists from Europe accommodated in tourist accommodation establishments by place of permanent residence in 2017

Rozdział 6

Chapter 6

Turystyka w województwie małopolskim w przekroju powiatowym

Tourism in Małopolskie voivodship by powiats

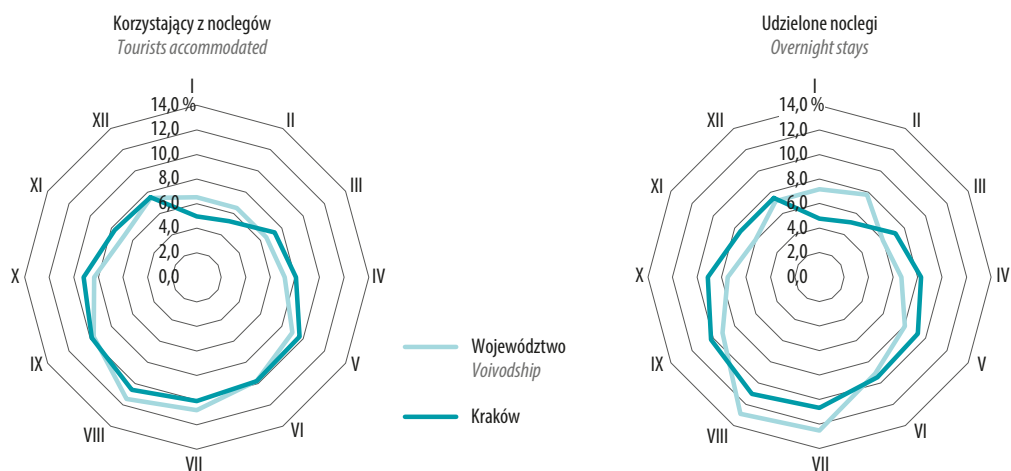
Kraków stanowił centrum turystyczne województwa. W końcu lipca 2017 r. na terenie Krakowa działalność prowadziło 266 turystycznych obiektów, które oferowały 31,0 tys. miejsc noclegowych (31,2% miejsc noclegowych w województwie). Większość tej bazy (56,4%) stanowiło 150 hoteli (22,4 tys. miejsc noclegowych, 10,9 tys. pokoi), z których 10 (2,2 tys. miejsc, 1,1 tys. pokoi) oznaczonych było najwyższą 5-gwiazdkową kategorią.

W 2017 r. w turystycznych obiektach noclegowych w Krakowie zatrzymało się 2389,4 tys. osób (o 111,8 tys., tj. o 4,9% więcej niż w 2016 r.), co stanowiło 48,7% wszystkich turystów korzystających z noclegów w województwie małopolskim. Kraków odwiedziło 1201,4 tys. turystów krajowych i 1188,0 tys. – zagranicznych, odpowiednio o 3,8% i o 6,1% więcej niż w poprzednim roku. Udział turystów zagranicznych wśród ogółu osób korzystających z bazy noclegowej w Krakowie wyniósł 49,7%, a wśród wszystkich obcokrajowców przybyłych do województwa – 81,4%.

W turystycznych obiektach noclegowych położonych w Krakowie w 2017 r. udzielono 5270,6 tys. noclegów, czyli o 271,4 tys. (o 5,4%) więcej w stosunku do 2016 r. Liczba noclegów udzielonych turystom krajowym była wyższa o 4,6%, a zagranicznym – o 6,1%. Większość stanowiły noclegi udzielone turystom zagranicznym – 55,8% osobonocy. Przeciętny czas pobytu turysty w Krakowie wyniósł 2,2 dnia, przy czym turysta krajowy przebywał w turystycznych obiektach noclegowych w Krakowie średnio 1,9 dnia, a zagraniczny – 2,5 dnia.

Wykres 19. Struktura korzystających z noclegów i udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w Krakowie i w województwie małopolskim według miesięcy w 2017 r.

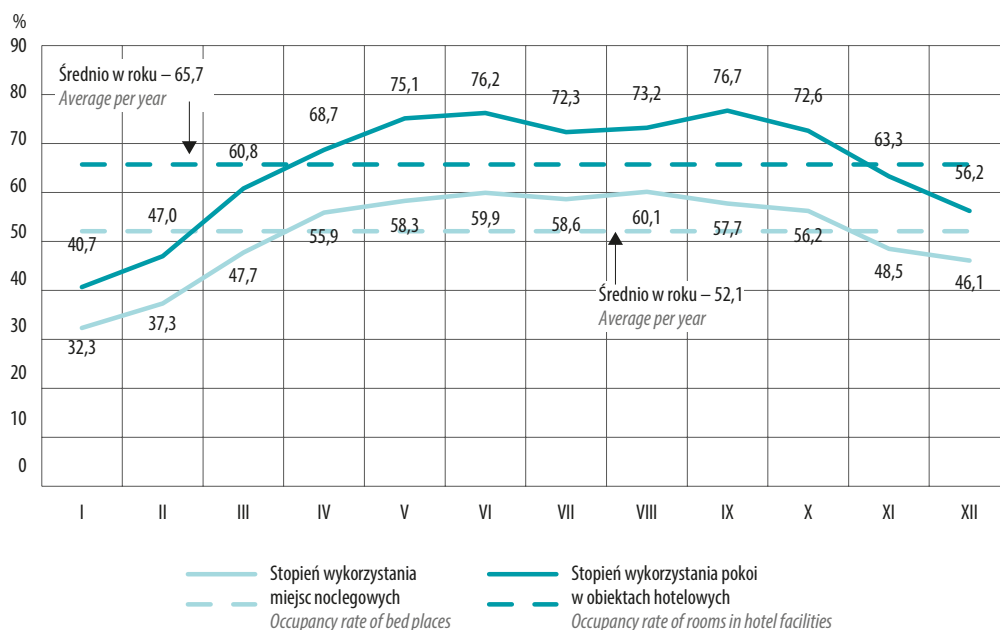
Chart 19. Structure of tourists accommodated and overnight stays in tourist accommodation establishments in Kraków and in Małopolskie voivodship by months in 2017

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w Krakowie wyniósł 52,1% i był wyższy niż wskaźnik obliczony dla województwa o 11,3 p. proc. W rankingu powiatowym dotyczącym stopnia wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych, Kraków ze wskaźnikiem 65,7% zajmował 1 miejsce i był jedynym powiatem, dla którego wskaźnik ten przekraczał wartość wyliczoną dla województwa (o 10,5 p. proc.).

Wykres 20. Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych w Krakowie według miesięcy w 2017 r.

Chart 20. Occupancy rate of tourist accommodation establishments in Kraków by months in 2017

Poza stolicą województwa zlokalizowanych było 1,3 tys. turystycznych obiektów o łącznej liczbie miejsc noclegowych 68,4 tys., tj. 68,8% miejsc w województwie. Miejsca te zlokalizowane były głównie na terenie 3 powiatów: tatrzańskiego, nowosądeckiego oraz nowotarskiego (łącznie 49,1% miejsc w województwie).

W 2017 r. z noclegów w turystycznych obiektach zlokalizowanych poza Krakowem skorzystało 2512,0 tys. osób, co stanowiło 51,3% ogólnej liczby turystów w województwie (turystów krajowych – 65,1%, a obco-krajowców – 18,6%). W porównaniu z sytuacją zaobserwowaną w 2016 r., nastąpił wzrost o 212,2 tys. osób (o 9,2%), który w większym stopniu dotyczył turystów krajowych (o 197,5 tys., tj. o 9,7%) niż zagranicznych (o 14,8 tys., tj. o 5,7%). Więcej turystów niż w poprzednim roku gościło w 15 powiatach. Największy względny wzrost (o 22,9%) odnotowano w powiecie tarnowskim, a największy spadek (o 14,6%) – w powiecie proszowickim.

W obiektach położonych poza Krakowem udzielono 7895,1 tys. noclegów, o 540,2 tys. (o 7,3%) więcej niż w 2016 r. Wzrost liczby udzielonych noclegów zaobserwowano w 14 powiatach i mieścił się on w zakresie od 0,8% w powiecie gorlickim do 26,8% w powiecie tarnowskim.

Najdłuższy średni czas pobytu turysty w obiekcie, wynoszący 5,8 dnia, wystąpił w powiecie gorlickim, a najkrótszy – 1,6 dnia w powiatach: bocheńskim, chrzanowskim i krakowskim.

Rozpiętość przedziału stopnia wykorzystania miejsc noclegowych wyniosła 33,8 p. proc. – od 12,3% w powiecie chrzanowskim do 46,1% w powiecie nowosądeckim.

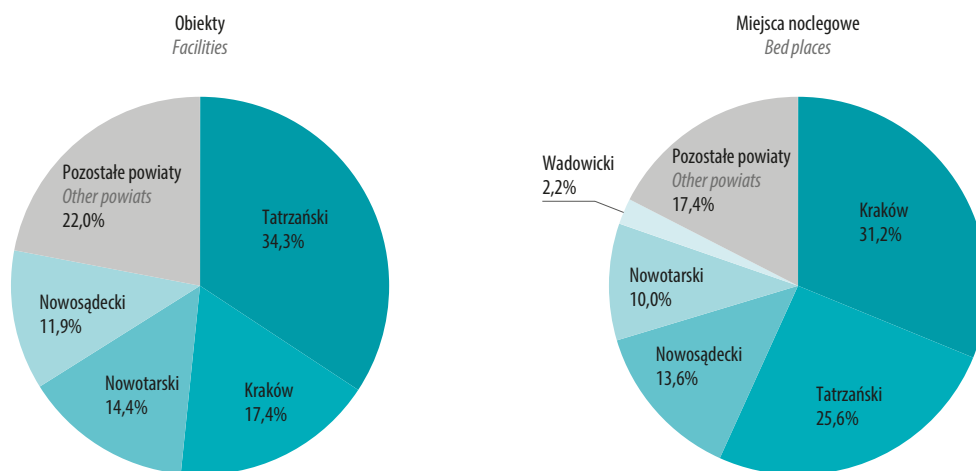
Tablica 7. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według powiatów w 2017 r.
Stan w dniu 31 VII

Table 7. Tourist accommodation establishments and bed places by powiats in 2017
As of 31 VII

Powiaty <i>Powiats</i>	Obiekty <i>Facilities</i>		Miejsca noclegowe <i>Bed places</i>		
	ogółem <i>total</i>	2016 = 100	w tysiącach <i>in thousands</i>	2016 = 100	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>
Województwo <i>Voivodship</i>	1532	102,9	99,4	104,1	6,5
powiat: <i>powiat:</i>					
Bocheński	19	90,5	1,4	95,6	2,1
Brzeski	10	83,3	0,5	86,5	0,9
Chrzanowski	6	100,0	0,2	100,4	0,6
Dąbrowski	4	100,0	0,1	100,0	0,2
Gorlicki	32	91,4	1,5	91,6	1,5
Krakowski	36	105,9	2,0	98,2	1,6
Limanowski	39	102,6	1,9	104,2	2,0
Miechowski	6	100,0	0,5	87,5	0,7
Myślenicki	25	104,2	1,2	102,7	1,8
Nowosądecki	183	105,2	13,5	103,3	8,7
Nowotarski	221	101,8	9,9	104,8	6,7
Olkuski	10	111,1	0,4	108,9	0,6
Oświęcimski	16	114,3	1,4	133,4	3,5
Proszowicki	5	100,0	0,2	100,0	0,4
Suski	37	100,0	2,0	97,4	2,9
Tarnowski	19	118,8	1,0	123,5	0,7
Tatrzański	525	102,7	25,4	105,8	53,9
Wadowicki	23	109,5	2,2	111,0	3,4
Wielicki	26	108,3	1,7	114,7	4,1
miasto na prawach powiatu: <i>city with powiat status:</i>					
Kraków	266	103,5	31,0	103,1	94,9
Nowy Sącz	12	109,1	0,6	120,8	9,9
Tarnów	12	92,3	0,8	86,9	10,7

Wykres 21. Struktura turystycznych obiektów i miejsc noclegowych według powiatów w 2017 r.
Stan w dniu 31 VII

Chart 21. Structure of tourist accommodation establishments and bed places by poviats in 2017
As of 31 VII

Tablica 8. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych według powiatów w 2017 r.
Table 8. Occupancy of tourist accommodation establishments by poviats in 2017

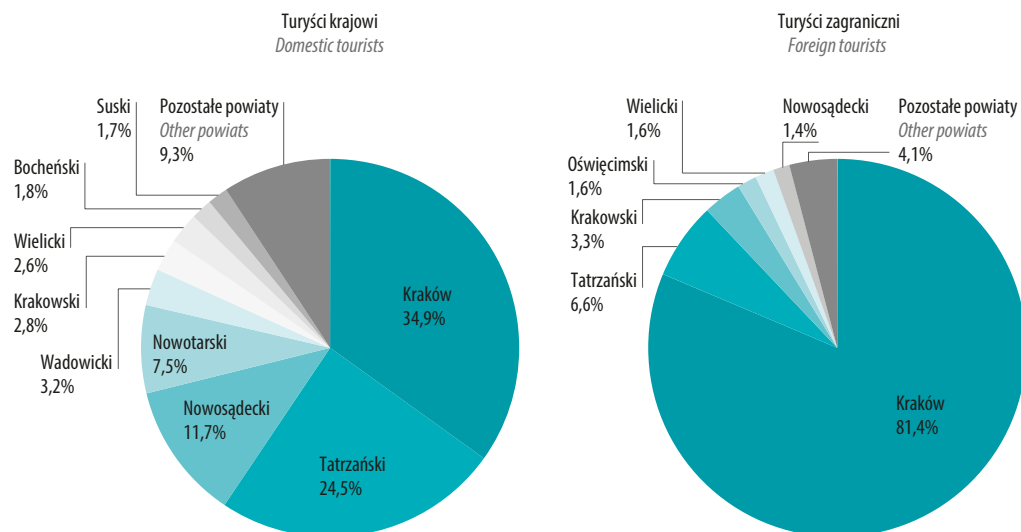
Powiaty Poviats	Korzystający z noclegów Tourists accommodated			Udzielone noclegi Overnight stays		
	w tysiącach in thousands	2016 = 100	na 1000 ludności per 1000 population	w tysiącach in thousands	2016 = 100	na 1000 ludności per 1000 population
Województwo Voivodship	4901,4	107,1	1447	13165,7	106,6	3888
powiat: powiat:						
Bocheński	64,7	112,8	611	106,7	111,3	1007
Brzeski	21,1	91,0	227	36,2	88,5	389
Chrzanowski	5,7	115,9	45	9,0	110,2	71
Dąbrowski	2,2	93,9	37	4,5	93,0	77
Gorlicki	37,0	103,8	340	216,0	100,8	1982
Krakowski	143,9	98,5	526	236,3	98,8	864
Limanowski	40,8	114,7	313	116,0	117,3	889
Miechowski	31,0	99,8	628	61,1	98,5	1237
Myślenicki	39,4	107,1	313	79,0	101,2	627
Nowosądecki	423,5	107,0	1976	2071,6	103,4	9666
Nowotarski	268,6	113,1	1406	988,1	104,3	5173
Olkuski	12,2	106,3	108	34,8	118,0	309
Oświęcimski	67,1	112,1	435	138,7	114,6	899
Proszowicki	6,1	85,4	140	10,6	96,0	242
Suski	61,3	107,9	727	177,5	111,2	2105
Tarnowski	35,5	122,9	177	97,3	126,8	484
Tatrzański	939,0	114,6	13821	2953,3	112,8	43466
Wadowicki	112,7	86,8	705	212,5	91,0	1331
Wielicki	114,6	114,7	923	195,8	114,2	1577

Tablica 8. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych według powiatów w 2017 r. (dok.)
 Table 8. Occupancy of tourist accommodation establishments by powiats in 2017 (cont.)

Powiaty <i>Powiats</i>	Korzystający z noclegów <i>Tourists accommodated</i>			Udzielone noclegi <i>Overnight stays</i>		
	w tysiącach <i>in thousands</i>	2016 = 100	na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	w tysiącach <i>in thousands</i>	2016 = 100	na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>
miasto na prawach powiatu: <i>city with powiat status:</i>						
Kraków	2389,4	104,9	3116	5270,6	105,4	6874
Nowy Sącz	35,9	115,0	428	60,6	119,0	722
Tarnów	49,7	101,8	452	89,5	98,9	815

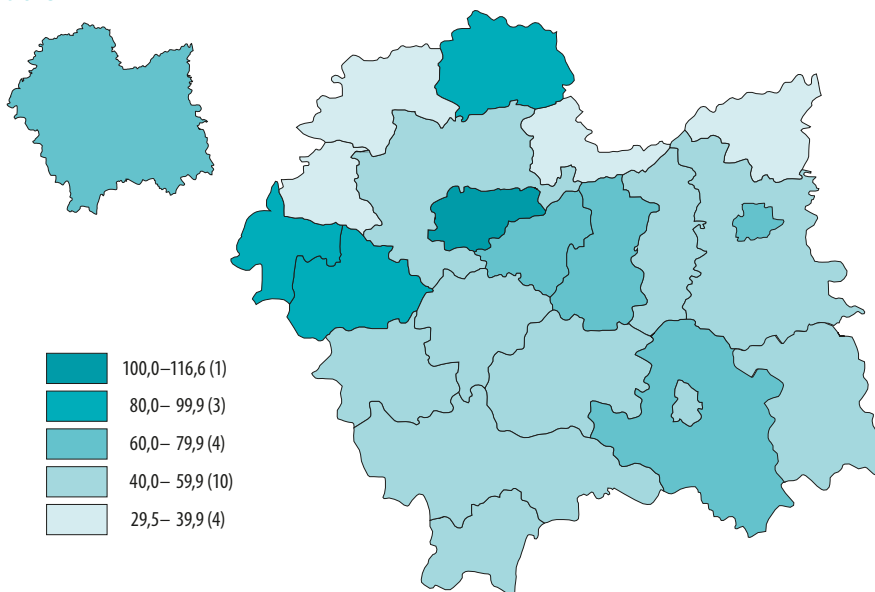
Wykres 22. Struktura korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według powiatów w 2017 r.

Chart 22. Structure of tourists accommodated in tourist accommodation establishments by powiats in 2017

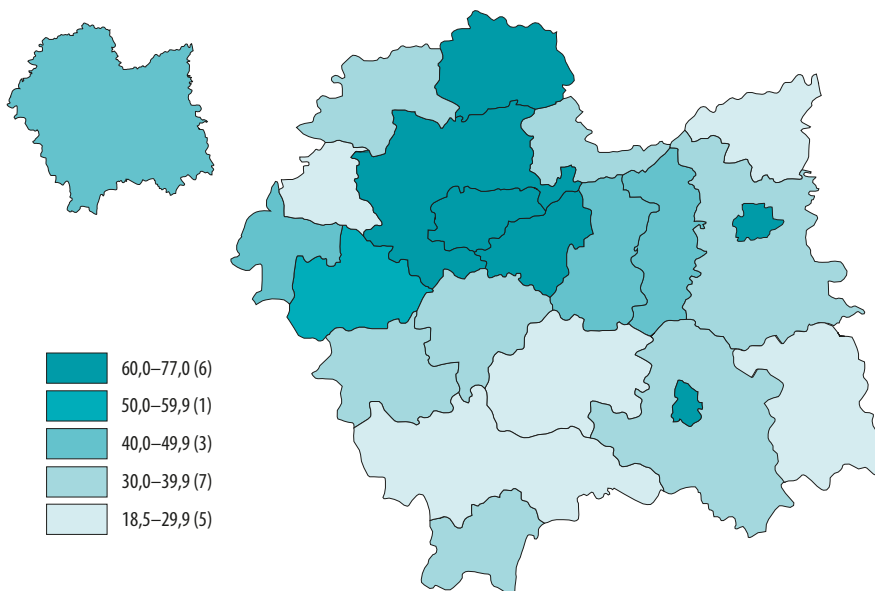
Mapa 1. Średnia liczba miejsc noclegowych na 1 turystyczny obiekt noclegowy według powiatów w 2017 r.
Stan w dniu 31 VII

Map 1. Average number of bed places per tourist accommodation establishment by powiats in 2017
As of 31 VII

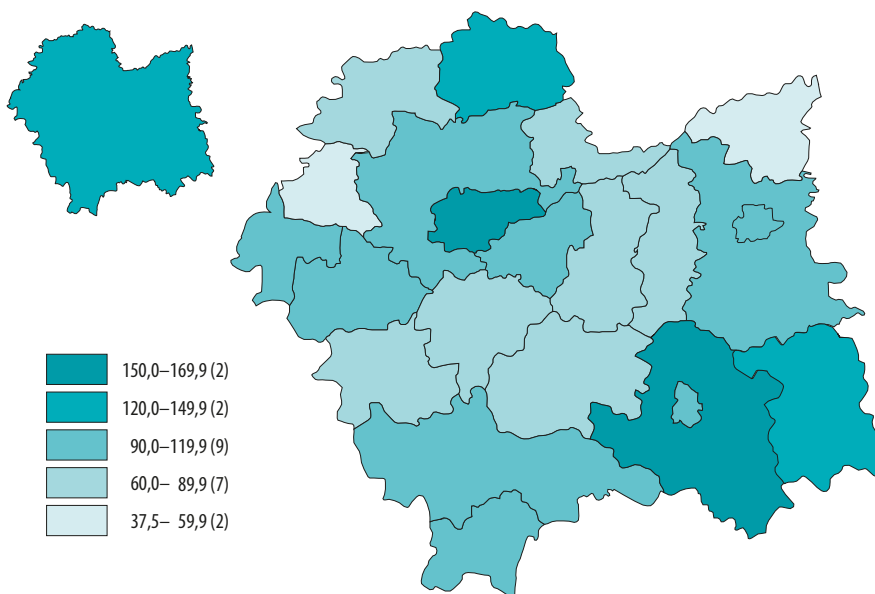
Mapa 2. Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej^a według powiatów w 2017 r.

Map 2. Rate of accommodation facilities development^a by powiats in 2017

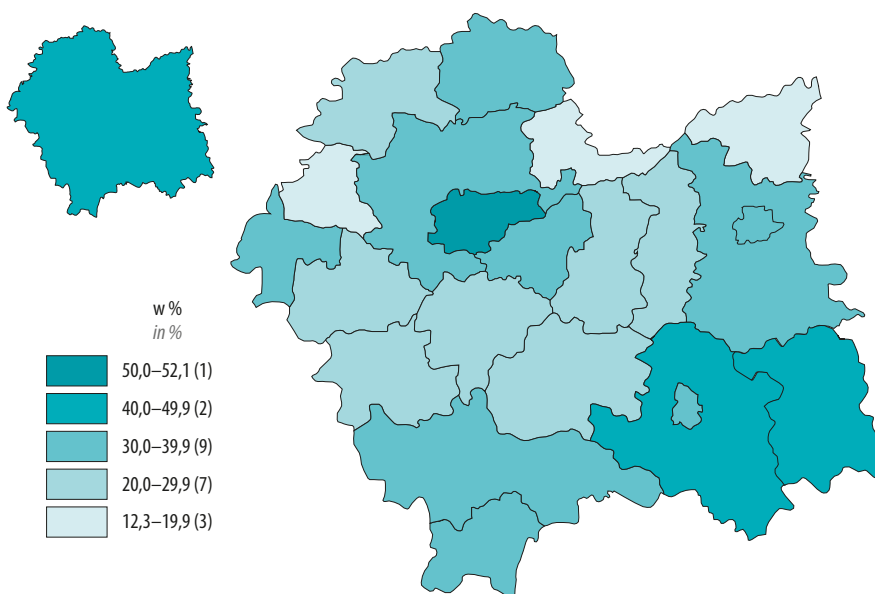
^a Liczba korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe.
a Number of tourists accommodated per bed place.

Mapa 3. Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej^a według powiatów w 2017 r.
Map 3. Rate of accommodation capacity utilization^a by powiats in 2017

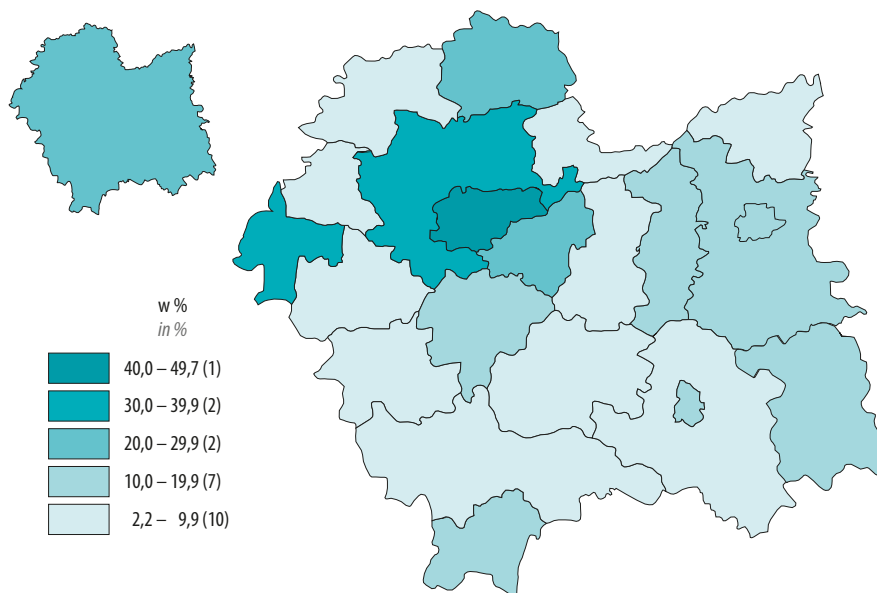
^a Liczba udzielonych noclegów na 1 miejsce noclegowe.
a Number of overnight stays per bed place.

Mapa 4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych według powiatów w 2017 r.
Map 4. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments by powiats in 2017

Mapa 5. Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych według powiatów w 2017 r.

Map 5. Share of foreign tourists in total number of tourists accommodated in tourist accommodation establishments by powiats in 2017

Rozdział 7

Chapter 7

Turystyka biznesowa

Business tourism

7.1. Informacje wstępne²

7.1. Preliminary information

Światowa Organizacja Turystyki definiuje turystykę jako ogół czynności osób, które podróżują i przebywają w celach wypoczynkowych, służbowych lub innych, nie dłużej niż rok bez przerwy, poza swoim codziennym otoczeniem. W klasyfikacji rodzajów ruchu turystycznego ze względu na cel podróży można wyodrębnić turystykę w interesach, do której zalicza się turystyka biznesowa.

Turystyka biznesowa jest definiowana na wiele sposobów. Często pojęcie to traktuje się zamiennie z terminem podróże służbowe, rozumiane jako te, których cele są związane z pracą lub interesami zawodowymi podróżującego. Można wyróżnić 3 podstawowe formy turystyki biznesowej:

- **Turystyka konferencyjna i kongresowa**
Cel: inny niż rekreacyjno-rozrywkowy,
Rodzaje spotkań: konferencje, kongresy, seminaria, szkolenia, sympozja, narady, posiedzenia, zjazdy, spotkania firmowe, spotkania stowarzyszeń.
- **Turystyka motywacyjna i korporacyjna**
Cel: motywowanie do efektywnej współpracy, kształtowanie jakości relacji międzyludzkich w przedsiębiorstwie, integrowanie, nagradzanie,
Rodzaje spotkań: *incentive* – podróże motywacyjne, spotkania integracyjne, uroczyste kolacje.
- **Przemysł wystawienniczy**
Cel: przedstawienie oferty przedsiębiorstwa, kreowanie wizerunku, wzrost świadomości na temat oferty rynkowej danej branży, nawiązanie kontaktów biznesowych,
Rodzaje spotkań: targi i wystawy.

Powszechna jest opinia, że turystykę biznesową uprawiają głównie osoby o wysokim statusie społecznym (kadra kierownicza przedsiębiorstw), a także ludzie świata nauki z wyższym wykształceniem. Turysta biznesowy podróżuje przede wszystkim w okresach o obniżonym popycie na turystykę wypoczynkową (wiosna, jesień). Jeżeli wyjeżdża na konferencje, to jego podróż trwa średnio od 1 do 3 dni, natomiast w przypadku targów i wystaw czas dostosowywany jest do potrzeb odbiorców i może być znacznie dłuższy. Najczęściej turysta biznesowy uprawia turystykę bez członków rodziny – indywidualnie lub w małych grupach. Wymagane jest od niego posiadanie wiedzy fachowej (często specjalistycznej) dotyczącej problematyki poruszanej na spotkaniach biznesowych. Turysta biznesowy jest turystą wymagającym, oczekującym zakwaterowania w obiektach luksusowych, takich jak hotele 4- i 5-gwiazdkowe. Wydatki gościa biznesowego są znacznie wyższe niż przeciętnego turysty. Wśród motywów skłaniających do podejmowania podróży w celach biznesowych najczęściej wymienia się zaspokojenie potrzeb twórczych, emocjonalnych i estetycznych, chęć dokształcania się oraz potrzebę zawarcia nowych znajomości (integracji).

² Opracowano na podstawie: Władysław W. Gaworecki, *Turystyka*, PWE Warszawa 2010; Marta Sidorkiewicz, *Turystyka biznesowa*, Warszawa 2011.

7.2. Zaplecze noclegowe dla turystów biznesowych

7.2. Accommodation facilities for business tourists

Obsługa turystyki biznesowej wymaga odpowiedniej bazy noclegowej. Usługi poszukiwane przez podróżujących w celach biznesowych narzucają potrzebę korzystania z obiektów noclegowych o wysokim standardzie. Takimi są hotele 5- i 4-gwiazdkowe – stanowią one podstawową bazę noclegową dla turystów biznesowych.

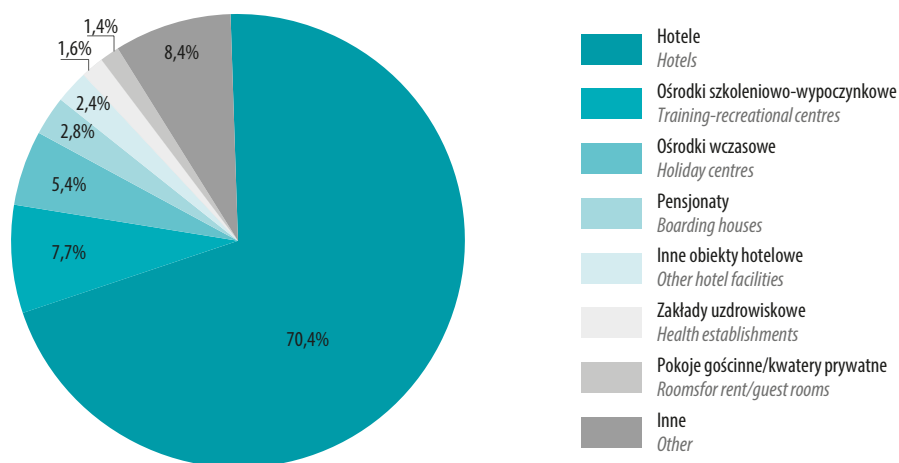
W końcu lipca 2017 r. w województwie małopolskim funkcjonowało 16 hoteli 5-gwiazdkowych i 77 hoteli 4-gwiazdkowych. Znajdowało się w nich 7,9 tys. pokoi, w których łączna liczba miejsc noclegowych wyniosła 16,3 tys. W obiektach tych odnotowano 136,3 tys. turystów w tym 60,4 tys. z zagranicy. W hotelach oznaczonych najwyższą kategorią wśród korzystających z noclegów udział obcokrajowców wyniósł 52,5%, natomiast liczba udzielonych im noclegów stanowiła 56,3% wszystkich noclegów udzielonych w tych obiektach. Ogólna liczba wynajętych pokoi w hotelach 4- i 5-gwiazdkowych wyniosła 180,1 tys., przy czym 86,2 tys. udostępniono obcokrajowcom. W ciągu roku udzielono 329,7 tys. noclegów – 148,3 tys. turystom zagranicznym. Stopień wykorzystania pokoi w obiektach 5-gwiazdkowych wyniósł 62,2%, a w 4-gwiazdkowych – 64,2%.

Dobrą bazą noclegową dla turystów biznesowych były również hotele oznaczone 3 gwiazdkami, zapewniające standard usług na odpowiednim poziomie i dobrą dostępność ze względu na liczbę oferowanych miejsc. W województwie małopolskim w końcu lipca 2017 r. funkcjonowało 207 takich obiektów i stanowiły one 56,6% wszystkich hoteli (43,6% pokoi i 44,1% miejsc noclegowych). W 2017 r. w hotelach o takim standardzie z noclegów skorzystało 1431,7 tys. osób, wśród których udział turystów zagranicznych wyniósł 34,8%.

Wykres 23. Struktura liczby miejsc w salach konferencyjnych według rodzajów obiektów w 2017 r.

Stan w dniu 31 VII

Chart 23. Structure of the number of places in conference rooms by type of facilities in 2017
As of 31 VII

Organizatorzy kongresów, spotkań, czy też szkoleń biznesowych często decydują się na wybór zaplecza konferencyjnego zlokalizowanego bezpośrednio w turystycznych obiektach noclegowych. Zapleczem takim dysponowały nie tylko hotele o najwyższej kategorii, ale także inne obiekty zaliczone do grupy obiektów hotelowych jak i do pozostałych turystycznych obiektów noclegowych. W końcu lipca 2017 r. w województwie małopolskim w 509 obiektach mieściło się 1081 sal konferencyjnych o łącznej liczbie 70,1 tys. miejsc. Większością sal konferencyjnych dysponowały hotele – w 273 obiektach znajdowało się 728 sal (49,3 tys. miejsc). W 46 ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych były 93 sale konferencyjne (5,4 tys. miejsc), a w 42 ośrodkach wczasowych – 54 sale (3,8 tys. miejsc).

Obiekty noclegowe były także wyposażone w sprzęt ułatwiający prowadzenie różnego typu spotkań, konferencji lub szkoleń. Ekran dostępny był w 492 obiektach, flipchart (tablica suchościeralna) znajdował się w 470, projektor multimedialny – w 467, nagłośnienie – w 418, mikrofon bezprzewodowy – w 380, zestaw do wideokonferencji – w 151. Dostęp do sieci WiFi oferowano w 1128 obiektach, a komputer/laptop na wyposażeniu znajdował się w 407.

Tablica 9. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych w wybrane zaplecze konferencyjne w 2017 r.
Stan w dniu 31 VII

*Table 9. Tourist accommodation establishments equipped with selected conference infrastructure in 2017
As of 31 VII*

Rodzaje obiektów <i>Type of facilities</i>	Obiekty ogółem w liczbach bezwzględnych <i>Total facilities in absolute numbers</i>	Z tego obiekty posiadające: <i>Of which facilities possessing:</i>						
		salę konferencyjną <i>conference room</i>	nagłośnienie <i>sound equipment</i>	projektor multimedialny <i>multi-media projector</i>	zestaw do wideokonferencji <i>video conferencing set</i>	ekran <i>screen</i>	flipchart <i>flipchart</i>	sieć WiFi na terenie obiektu <i>WiFi in the complex</i>
		w % <i>in %</i>						
Ogółem <i>Total</i>	1532	33,2	27,3	30,5	9,9	32,1	30,7	73,6
Obiekty hotelowe <i>Hotel facilities</i>	538	61,9	50,6	58,2	21,6	58,2	58,7	81,0
Hotele <i>Hotels</i>	366	74,6	60,4	71,9	28,1	72,1	72,4	85,0
Motele <i>Motels</i>	7	57,1	42,9	42,9	–	14,3	14,3	85,7
Pensjonaty <i>Boarding houses</i>	84	34,5	33,3	32,1	9,5	34,5	34,5	73,8
Inne obiekty hotelowe <i>Other hotel facilities</i>	81	33,3	24,7	24,7	6,2	23,5	25,9	70,4
Pozostałe obiekty <i>Other facilities</i>	994	17,7	14,7	15,5	3,5	18,0	15,5	69,6
w tym: <i>of which:</i>								
Ośrodki wczasowe <i>Holiday centres</i>	109	38,5	33,9	23,9	11,0	37,6	37,6	75,2
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>Training-recreational centres</i>	66	69,7	56,1	69,7	9,1	72,7	68,2	84,8
Zakłady uzdrowiskowe <i>Health establishments</i>	37	40,5	27,0	24,3	2,7	35,1	21,6	81,1

Istotną rolę w turystyce biznesowej odgrywa gastronomia. Traktowana jest jako podstawa dobrego spotkania. Najbardziej popularnym i uniwersalnym miejscem świadczenia usług gastronomicznych są restauracje. W końcu lipca 2017 r. w województwie małopolskim we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych znajdowało się 429 restauracji, przy czym 330 w hotelach. W 93 obiektach klasy biznesowej (4- lub 5-gwiazdkowych) zlokalizowane były 104 restauracje. Poza tym dla gości tych placówek dostępnych było 88 barów lub kawiarni.

Według Światowej Organizacji Turystyki jednym z warunków uznania turystyki biznesowej za formę turystyki jest łączenie spraw zawodowych lub interesów z rekreacją, czy też z zaspokajaniem potrzeb poznawczych w czasie wolnym od obowiązków służbowych. W wielu turystycznych obiektach noclegowych turyści mieli do dyspozycji urządzenia sportowo-rekreacyjne i rehabilitacyjne. Uczestnicy podróży w celach biznesowych mogli więc podejmować aktywność rekreacyjną. W hotelach, które przede wszystkim można uznać za obiekty przygotowane na przyjęcie turysty biznesowego, wśród różnych atrakcji oferowano możliwość skorzystania z: sauny (w 144 obiektach), zabiegów spa (w 100), a także zabiegów rehabilitacyjnych (w 78). Do aktywnego wypoczynku zachęcano w siłowniach (w 96 placówkach) oraz basenach krytych lub otwartych (w 76). Wypożyczalnia sprzętu turystycznego (np. rowerów, kijków do nordic walking, nart, łyżew, rolek) znajdowała się w 79 hotelach. Poza tym w wielu obiektach stworzono możliwość uprawiania różnych dyscyplin sportowych.

Największą ofertą noclegową dla turystów biznesowych dysponował Kraków, gdzie w końcu lipca 2017 r. znajdowało się 10 hoteli 5-gwiazdkowych i 39 – 4-gwiazdkowych, co stanowiło 57,2% ogólnej liczby hoteli o standardzie biznesowym w województwie (60,0% pokoi i 57,6% miejsc noclegowych). Uzupełnieniem tej bazy było 77 hoteli 3-gwiazdkowych, również często wybieranych przez organizatorów imprez biznesowych – 37,2% hoteli o tym standardzie w województwie (46,9% pokoi i 46,3% miejsc).

Duże znaczenie dla turystyki biznesowej mają obiekty, w których zagwarantowany jest nie tylko nocleg i wypoczynek, ale także zaplecze konferencyjne. W stolicy województwa znajdowało się 136 turystycznych obiektów noclegowych wyposażonych w 352 sale konferencyjne dysponujące 19,1 tys. miejsc. Większość przynależała do 109 hoteli – 307 sali (87,2%) i 17,1 tys. miejsc (89,5%). W wielu obiektach goście biznesowi mieli do dyspozycji sprzęt ułatwiający prowadzenie różnego typu spotkań. W 80 hotelach można było skorzystać ze sprzętu nagłośniającego, w 68 – z mikrofonu bezprzewodowego, w 106 – z projektora multimedialnego, w 41 – z zestawu do wideokonferencji, w 107 – z ekranu, w 112 – z flipcharta. W 77 hotelach dodatkowo oferowano obsługę techniczną. Dostęp do sieci WiFi możliwy był w 129 hotelach, a w 78 był komputer lub laptop na wyposażeniu.

Obiekty hotelowe w Krakowie posiadają bogate zaplecze gastronomiczne. W hotelach 4- i 5-gwiazdkowych były zlokalizowane 53 restauracje oraz 23 placówki zaliczone do barów i kawiarni, a w 3-gwiazdkowych działało 67 restauracji i 33 bary (kawiarnie). Łącznie na 1 hotel klasy biznesowej przypadają średnio 2,0 wymienione placówki gastronomiczne, a na 1 oznaczony kategorią 3-gwiazdkową – 1,3.

7.3. Kraków – centrum turystyki biznesowej³

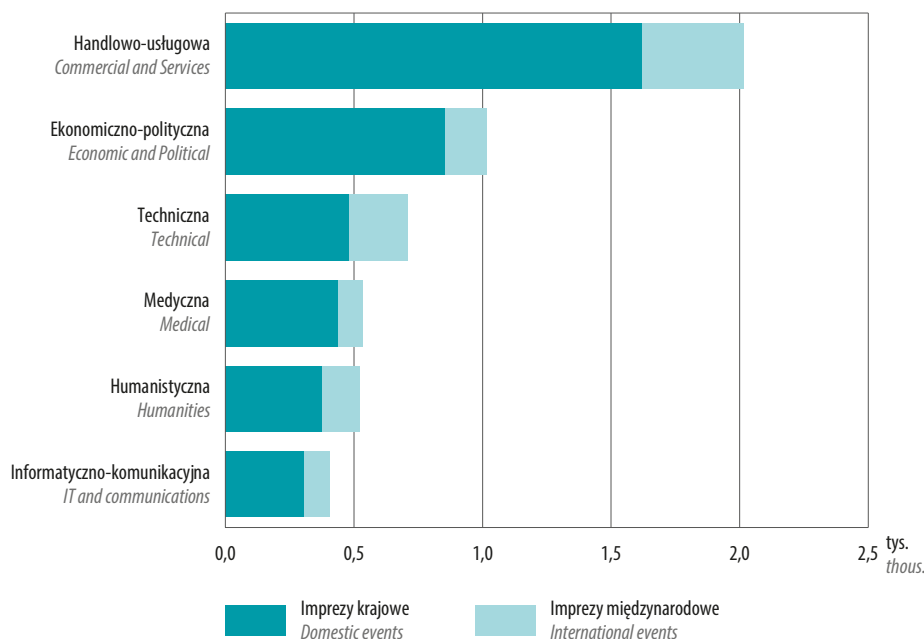
7.3. Kraków – the centre of business tourism

W całym kraju pod względem organizacji spotkań i wydarzeń o charakterze społecznym, gospodarczym, biznesowym oraz politycznym wyróżnić można 3 kluczowe miasta: Warszawę, Poznań i Kraków. Kraków – stolica województwa małopolskiego – charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną, rozbudowaną bazą kongresowo-konferencyjną i szeroką ofertą noclegową o wysokim standardzie. Miasto jest też znaczącym ośrodkiem akademickim i ważnym centrum naukowym. Wszystko to sprawia, że z powodzeniem rozwija się tam przemysł spotkań, czyli biznesowa turystyka grupowa.

W 2016 r. (według informacji uzyskanych z obiektów współpracujących z Krakow Convention Bureau oraz działających w strukturach Polskiej Organizacji Turystycznej Poland Convention Bureau) odnotowano 5,3 tys. imprez przemysłu spotkań zorganizowanych w Krakowie. Większość wydarzeń (4,1 tys., tj. 78,5%) miała zasięg krajowy. Wśród wszystkich imprez dominowały konferencje i kongresy (3,5 tys., tj. 67,5%). Znaczący udział miały wydarzenia korporacyjne i motywacyjne (1,6 tys., tj. 30,5%). Najmniej było targów i wystaw gospodarczych (0,1 tys., tj. 1,8%).

³ Opracowano na podstawie: RAPORT Branża spotkań w Krakowie 2016, Kraków Convention Bureau, strona internetowa <http://www.krakowairport.pl>.

Wykres 24. Imprezy przemysłu spotkań zorganizowane w Krakowie według branż w 2016 r.
 Chart 24. Events of the meetings industry organized in Kraków by sectors in 2016

Źródło: RAPORT Branża spotkań w Krakowie 2016, Kraków Convention Bureau.
 Source: The Meetings Industry in Kraków 2016, Krakow Convention Bureau.

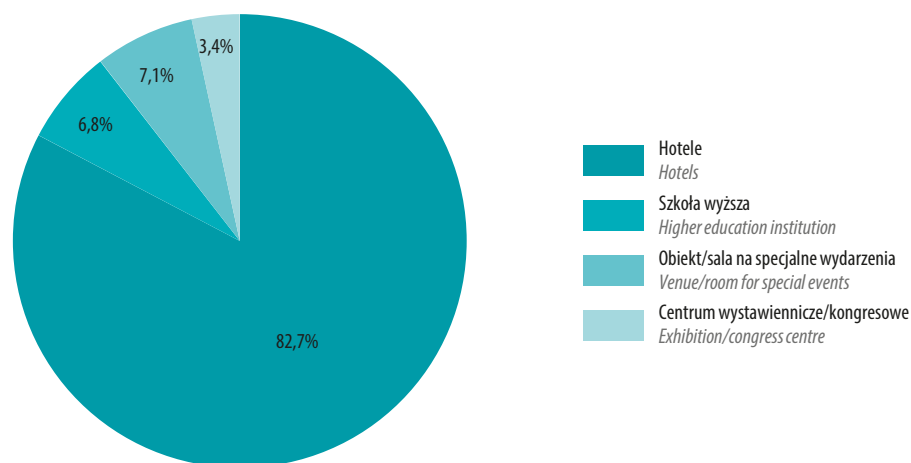
We wszystkich imprezach uczestniczyło 667,7 tys. osób. W spotkaniach krajowych odnotowano 370,9 tys. uczestników, a w międzynarodowych – 296,5 tys. Najwięcej osób wzięło udział w konferencjach i kongresach – prawie 292 tys. (43,7% ogólnej liczby uczestników), zwłaszcza krajowych – prawie 206 tys. (55,6% uczestników imprez krajowych). Na 2 miejscu były targi i wystawy gospodarcze, w których uczestniczyło ponad 272 tys. osób (40,8% ogólnej liczby uczestników), w tym w spotkaniach międzynarodowych – ponad 191 tys. (64,5% partycypantów spotkań międzynarodowych). W grupie wydarzeń korporacyjnych bardziej liczne okazały się imprezy o charakterze krajowym (ponad 83 tys. osób – 22,5% uczestników imprez krajowych) niż międzynarodowym (ponad 19 tys. osób – 6,5% uczestników spotkań międzynarodowych). Przedsiębiorstwa zleciły organizację 4,2 tys. imprez (80,3% ogółu), instytucje rządowe lub organizacje publiczne – 0,7 tys. (12,7%), a stowarzyszenia i organizacje non-profit – 0,4 tys. (6,7%).

W Krakowie odbywały się głównie wydarzenia z branży handlowo-usługowej, w ramach której w 2016 r. zorganizowano 2,0 tys. imprez. W zakresie branży ekonomiczno-politycznej odbyło się 1,0 tys. spotkań. Branży technicznej dotyczyło 0,7 tys. imprez, medycznej – 0,5 tys., humanistycznej – 0,5 tys., informatyczno-komunikacyjnej – 0,4 tys.

Podstawowym miejscem organizacji imprez przemysłu spotkań były hotele, w których odbyło się 4,3 tys. wydarzeń. W szkołach wyższych zorganizowano 0,4 tys. imprez, a w obiektach (salach) na specjalne wydarzenia oraz w centrum wystawienniczym i kongresowym – 0,6 tys.

Wykres 25. Struktura imprez przemysłu spotkań zorganizowanych w Krakowie według miejsca organizacji w 2016 r.

Chart 25. Structure of events of the meetings industry organized in Kraków by venue in 2016

Źródło: RAPORT Branża spotkań w Krakowie 2016, Kraków Convention Bureau.
Source: *The Meetings Industry in Kraków 2016*, Krakow Convention Bureau.

Z punktu widzenia turysty biznesowego duże znaczenie ma dostępność danego terenu, co należy rozumieć jako możliwość sprawnego dotarcia w dane miejsce. Do Krakowa można komfortowo dotrzeć zarówno drogą lotniczą, jak i za pośrednictwem rozbudowanej sieci dróg czy kolei. Rozwój turystyki biznesowej jest ściśle związany z rozwojem transportu lotniczego, który ma duże znaczenie zwłaszcza w przypadku organizacji imprez międzynarodowych. W odległości ok. 11 km od centrum Krakowa położony jest Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II. Lotnisko zlokalizowane w Krakowie-Balicach to największy regionalny port lotniczy w Polsce. Oferowany jest tam szeroki zakres usług przygotowanych z myślą o turystach biznesowych – „VIP & Business Services”. W ramach tej oferty podróźni mogą korzystać z „Airport Business Lounge”, gdzie mają zapewnione komfortowe warunki podczas oczekiwania na odlot, takie jak: nielimitowany dostęp do bezprzewodowego Internetu, pomieszczenie do pracy z komputerem, prasę polską i zagraniczną w formie tradycyjnej oraz elektronicznej, monitory z informacją o odlotach, pomoc personelu posługującego się językiem polskim i angielskim. Ponadto w terminalu VIP zapewnione jest komfortowe prowadzenie rozmów biznesowych, ponieważ znajdują się tam 3 sale konferencyjne wyposażone w nowoczesny sprzęt audio-video oraz WiFi. Oferta uzupełniona jest o możliwość zamówienia cateringu.

Według danych GUS w województwie małopolskim w 2016 r. na lotnisku Kraków-Balice odnotowano 1609,3 tys. przekroczeń granicy przez obywateli polskich i cudzoziemców – w tym liczba przyjazdów cudzoziemców do Polski wyniosła 452,0 tys.

Szerszy zakres danych liczbowych jest dostępny na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Krakowie, w postaci elektronicznych zbiorów danych stanowiących załącznik do niniejszej publikacji.

Uwagi metodologiczne

1. Źródła i zakres danych

Statystyczne źródła informacji

Informacje o stanie i wykorzystaniu bazy noclegowej turystyki w 2017 r. pochodzą ze stałego badania statystycznego prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny z częstotliwością miesięczną na formularzach KT-1 (Sprawozdanie o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego). Badaniem objęte są turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych.

Od 2012 r. zmieniono sposób prezentacji danych w opracowaniach wynikowych. Jako „turystyczne obiekty noclegowe” ujęto wszystkie rodzaje obiektów noclegowych (obiekty zbiorowego i indywidualnego zakwaterowania łącznie).

Począwszy od danych za 2016 r. w statystyce dotyczącej turystycznej bazy noclegowej wprowadzono metodologię imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu.

Pozastatystyczne źródła informacji

- Dane o turystyce w parkach narodowych opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Środowiska.
- Wykorzystano informacje uzyskane bezpośrednio od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, organizacji zajmujących się ratownictwem górskim, a także podmiotów organizujących spływy turystyczne rzekami Dunajec i Poprad. Źródła danych zamieszczono pod odpowiednimi tablicami.
- Przy opracowywaniu rozdziału dotyczącego turystyki biznesowej korzystano z publikacji tematycznych oraz informacji dostępnych w Internecie, co oznaczono odpowiednimi przypisami.

2. Objaśnienia podstawowych pojęć

Turysta – osoba podróżująca do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy (jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca) oraz korzystająca z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu przynajmniej przez jedną noc.

Turystyczny obiekt noclegowy – każde miejsce zakwaterowania, w którym regularnie bądź sporadycznie nocują turyści. Wśród turystycznych obiektów noclegowych można wyróżnić obiekty hotelowe oraz pozostałe obiekty. Do **obektów hotelowych** zaliczono: hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

Do **pozostałych obiektów** zaliczono: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, pokoje gościnne (kwatery prywatne), kwatery agroturystyczne, zakłady uzdrowiskowe, inne turystyczne obiekty noclegowe (w niniejszej publikacji określone jako „pozostałe niesklasyfikowane”).

W badaniu przyjęto następujące definicje poszczególnych obiektów noclegowych:

Hotel – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej, dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związa-

nych z pobytem klientów. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia obiektu i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka. Hotele z kategorią od 5 gwiazdek do 3 gwiazdek włącznie powinny wykazać pokoje z pełnym węzłem higieniczno-sanitarnym oraz restaurację. W hotelu 3-gwiazdkowym dopuszcza się brak restauracji, jeżeli w odległości do 500 m od obiektu znajduje się restauracja.

Motel – obiekt położony przy drodze, przystosowany do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponujący parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia obiektu i poziomu świadczonych usług, rozróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka. Motele z kategorią od 5 gwiazdek do 3 gwiazdek włącznie powinny wykazać pokoje z pełnym węzłem higieniczno-sanitarnym oraz restaurację. W motelu 3-gwiazdkowym dopuszcza się brak restauracji, jeżeli w odległości do 500 m od obiektu znajduje się restauracja.

Pensjonat – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania przynajmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia obiektu i zakresu świadczonych usług rozróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka. Pensjonaty z kategorią 5 gwiazdek i 4 gwiazdki muszą wykazać pokoje z pełnym węzłem higieniczno-sanitarnym.

Inny obiekt hotelowy – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprzątnięcie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).

Dom wycieczkowy – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. W zależności od wyposażenia obiektu i zakresu świadczonych usług domy wycieczkowe dzieli się na trzy kategorie: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III. Dom wycieczkowy I lub II kategorii musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną.

Schronisko – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie „schronisko” nie obejmuje schronisk młodzieżowych.

Schronisko młodzieżowe – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielny budynek lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia obiektu i zakresu świadczonych usług schronisko młodzieżowe dzieli się na trzy kategorie: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.

Szkolne schronisko młodzieżowe – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Ośrodek wczasowy – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.

Ośrodek kolonijny – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.

Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy – obiekt (lub zespół obiektów) przeznaczony i przystosowany trwale do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także wykorzystany do świadczenia usług wczasowych.

Dom pracy twórczej – obiekt noclegowy, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.

Zespół domków turystycznych – domek turystyczny to budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych oraz organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych.

Kemping – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia obiektu i zakresu świadczonych usług, kempingi dzieli się na cztery kategorie: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.

Pole biwakowe – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.

Hostel – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia, łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.

Zakład uzdrowiskowy – zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej, położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze uzdrowiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.

Pokoje gościnne/kwatery prywatne – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników), wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.

Kwaterna agroturystyczna – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.

Pozostałe niesklasyfikowane – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, a od 2009 r. zaliczane są tutaj obiekty do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.

Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie restauracje, bary, stołówki i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu, bez względu na właściciela i dostępność (ogólnodostępne, tylko dla gości). Do barów – zalicza się także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp. Do punktów gastronomicznych zalicza się inne placówki gastronomiczne, np. smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety (w tym podawanie śniadań).

W badaniu bazy noclegowej turystyki zastosowano następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 VII oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc,
- do liczby dni działalności obiektu nie wlicza się przerw międzyturnusowych, z powodu remontu, dezynfekcji itp.,

- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część jest dostępna dla turystów (niezależnie od tego, czy jest on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie,
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych – z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi (suma pokoi przygotowanych w każdym dniu działalności obiektu),
- korzystający z noclegów to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu i powinny być liczone jeden raz, tj. w miesiącu przybycia do obiektu;
- liczba udzielonych noclegów (osobonocy) to suma iloczynów liczby osób (turystów) i liczby dni (nocy) ich pobytu,
- liczba wynajętych pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych stanowi sumę pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę osób (turystów) nocujących w tych pokojach.

3. Pozostałe uwagi

- W tablicy 28 zamieszczono te gminy, w których znajdowały się turystyczne obiekty noclegowe.
- Do obliczenia wskaźników charakteryzujących intensywność ruchu turystycznego wykorzystano faktyczną liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca 2017 r. oraz informacje o powierzchni gmin według stanu w dniu 1 stycznia 2018 r.
- Ze względu na zaokrąglenia danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Podział administracyjny województwa małopolskiego według powiatów

Methodological notes

1. Source and scope of data

Statistical sources of information

Information regarding state and occupancy of tourist boarding facilities in 2017 come from regular statistical surveys conducted every month by the Central Statistical Office on KT-1 forms (Report of the occupancy of a tourist accommodation establishment). The survey covers tourist accommodation establishments possessing 10 or more bed places.

Since 2012 the way of data presentation in elaboration has been changed. All types of accommodation establishments (collective and private) are classified jointly as “tourist accommodation establishments”.

Starting from data for 2016 in statistics regarding tourist accommodation establishments the methodology of data imputation was introduced for entities obligated to submit a report on KT-1 form, which refused to participate in the survey.

Non-statistical sources of information

- Data on tourism in national parks were compiled on the basis of information of the Ministry of Environment.
- The publication presents data obtained directly from the Polish Tourist and Sightseeing Society, organization involved in mountain rescue and entities organizing tourist rafting on the rivers Dunajec and Poprad. Data sources are provided under the respective tables.
- Thematic publication as well as information available on the Internet were used during compilation of chapter regarding business tourism, which was marked by respective footnotes.

2. Main definitions

A **tourist** is a person travelling to place outside his/her usual environment for a period no longer than 12 consecutive months, whose main purpose of trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited as well as accommodated in the place visited for at least one night.

Tourist accommodation establishment – any place for accommodation that regularly or occasionally accommodated tourists. Hotel facilities and other facilities may be distinguished among tourist accommodation establishments. **Hotel facilities** include: hotels, motels, boarding houses and similar establishments.

Other facilities include: excursion hostels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, rooms for rent / guest rooms, agrotourism lodgings, health establishments, other tourist accommodation establishments (in this publication defined as “other not classified establishments”).

In the survey the following definitions of particular tourist accommodation facilities have been adopted:

Hotel – a facility located most often in the urban areas, with at least 10 rooms, most of which are single or double rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Every hotel must provide catering services including breakfasts. Depending on the facility furnishing and the range of the services being rendered, five categories are attributed: the highest – 5 stars, the lowest – 1 star. Hotels with a category from 5 stars to 3 stars inclusive should show rooms with full bathroom hygiene

and sanitation and a restaurant. The 3 stars hotel may be the lack of restaurant, if the max. 500 m from the hotel is a restaurant.

Motel – a facility located in a road adapted to provide car services, and offers car parking. Motel must have at least 10 rooms, most of which are one-person or two-person rooms. Every motel must to provide catering services including breakfasts. Depending on the facility furnishing and level of services being rendered, five categories of motels are attributed: the highest – 5 stars, the lowest – 1 star. Motels with a category from 5 stars to 3 stars inclusive should show rooms with full bathroom hygiene and sanitation and a restaurant. The three-star motel may be the lack of restaurant, if the max. 500 m from the hotel is a restaurant.

Boarding house – an accommodation establishment which provides hotel services, offers two meals a day and has at least 7 rooms. It has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of boarding houses are distinguished: top - 5 stars, lowest - 1 star. Boarding houses to the category of 5 stars and 4 stars must show rooms with full bathroom hygiene and sanitation.

Similar establishment – a lodging place divided into rooms and managed by one board, rendering specified services, including room service, bed-making and cleaning of sanitary facilities, at least on a daily basis (e.g., a building meeting the requirement for a hotel, motel or lodging house that has not obtained a category).

Excursion hostel – an establishment located in the built-up area or in the vicinity of buildings, with at least 30 bed places, adopted to self-service of the clients, and offering a minimal scope of services associated with the client stay. Each excursion hostel must have an opportunity to make use of food service or preparation of food. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of excursion hotels are distinguished: the highest – cat. I, the lowest – cat. III. Excursion hostel cat. I or cat. II must have at least one catering establishment.

Shelter – a facility located outside built-up areas along tourist routes, providing a minimum range of services related to users. Shelter should give an opportunity to make use of food service or preparation of food. The concept of “shelter” does not include youth shelters.

Youth hostel – an establishment for individual and group tourism, providing overnight lodging, particularly for young people, adapted to self-service of the clients. A youth hostel is an establishment located in a building or a designated part of a building. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of youth hostels are distinguished: the highest – I category, the lowest – category III.

School youth hostel – an educational establishment where interests and talents can be developed as well as different kinds of rest and free time can be organized.

Holiday centre – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holidays.

Holiday youth center – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holiday camps for children.

Training-recreational centre – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and permanently adapted to hold courses, conferences, trainings and conventions etc. It can also be adapted to provide holiday services.

Creative arts centre – an establishment providing overnight lodging, which assures adequate conditions for creative work and recreation of artists, also used as a holiday centre (mainly by their families).

Complexes of tourist cottages – tourist cottage – a building without a cellar, with no more than four rooms, adapted to provide hotel services. Tourist cottages can form complexes of tourist cottages and be organizationally included in other accommodation establishments.

Camping site – the area – typically wooded – guarded, lighted, with constant support for reception and fitted with devices (sanitation, catering, leisure) enabling tourists stay in tents, trailers, motor housing, as well as preparation of meals and parking vehicles. Depending on the equipment facility and range of services provided, camping sites are divided into four categories: the highest – 4 stars, the lowest – 1 star.

Tent camp site – a place sectioned off non-guarded, marked and provisionally fenced, which enables the tourists to stay the night in tents. There are drinking water drawing points, necessary sanitary equipment and recreational area.

Hostel – an accommodation establishment of a standard different from the hotels mainly in the number of bed places in rooms, bunk beds and sharing of equipment and spaces available for guests (e.g. common kitchen / bathroom). Characteristic for the hostel is renting a bed not a room. The rooms in hostels are usually dormitories and individual rooms with 1-, 2- and 3- bed places.

Health establishment – an establishment providing health care services, located in the area of a health resort and using its natural resources when providing health care services.

Rooms for rent / guest rooms – type of tourist accommodation, which are furnished rooms and flats (excluding agrotourism lodgings) in apartments, houses and other buildings belonging to the natural or legal persons (except farmers) and rented for a fee for tourists.

Agrotourism lodging – type of tourist accommodation, which are rooms and other buildings prepared (by adaptation) in rural households (agricultural, farming, gardening and fishing) owned by farmers and rented for a fee for tourists.

Other not classified establishments – establishments, which function as tourist accommodation establishments, in the period of not being fully used according to their own purpose. These include among others dormitories, halls of residence for students, and since 2009 weekend and holiday accommodation establishment have been included here.

Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment regardless the ownership and accessibility (generally accessible, for guests only). Bars include also coffee houses, wine-bars, pubs, eating houses etc. Catering outlets include other catering establishments such as: fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars (of which offering breakfasts).

The following solutions were adopted in the survey on the tourist boarding facilities:

- data concerning the number of establishments and bed places cover all establishments open on 31 July and establishments closed on 31 July, but open on other days of the surveyed month; the maximum number of places has been accepted for them,
- the number of days of establishment activity does not include breaks between periods, caused by repairs, disinfection, etc.,
- an active establishment is understood as an establishment which was accessible to tourists, at least in part (regardless of the actual occupancy), during the surveyed period,
- the occupancy rate – presented in percentage – results from the comparison of actually provided accommodations with the nominal number of bed places (total bed places prepared for tourists on each activity day of the establishment), and for hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments additionally from the comparison of actually rented rooms and the nominal number of rooms (total rooms prepared on each activity day of the establishment),
- the number of tourists accommodated is the number of persons (tourists), who began their stay in an establishment in a given month (i.e. who checked in); this means that the persons staying in the

establishment at the turn of months will only be included in the survey once, which means that they will only be listed for one month (i.e. at the time of registration), number of overnight stays (nights per capita) is the product of persons (tourists) and the number of days (nights) of their stay,

- number of rented rooms in hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments is the total of rooms rented in each day of the establishment's activity, regardless of the number of persons (tourists) accommodated in these rooms.

3. Other notes

- Table 28 contains gminas in which there were collective tourist accommodation facilities.
- Actual number of population as of 30 June 2017 as well as information on the area of gminas as of 1 January 2018 were used in calculations characterizing the intensity of tourist traffic.
- Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item "total".

Administrative division of Małopolskie voivodship by powiats

